

SLOVENE

Inserati:
Enostopna pettivrsta (72 mm):
za enkrat po 18 v
za dvakrat " 15 "
za trikrat " 13 "
za večkrat primeren popust.
Poročna oznanila, zabavale, osmrtnice itd.:
enostopna pettivrsta po 23 vin.
Poslano:
enostopna pettivrsta po 40 vin.
Izhaja vsak dan, izvenredni ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne brantilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Rusija prekinila diplomatske zveze z Bolgarijo.

Nova vojska na Balkanu.

Odgovor Bolgarije Rusije ni zadovoljil.

Petrograd, 7. oktobra. (Kor. ur.) »Petrograjska agentura« poroča iz Sofije 5. oktobra t. l.:

Odgovor bolgarske vlade na ruski ultimatus bil izročen ruskemu poslaniku ob 2. uri 20 minut popoldne. Ker je bila vsebina nezadovoljiva, je naznanil ruski poslanik bolgarskemu ministrskemu predsedniku, da so prekinjene diplomatske zveze.

Varstvo koristi ruskih podanikov se je poverilo pooblaščenca Nizozemske.

× × ×

Brzjavko o pretrganih diplomatskih zvezah med Rusijo in Bolgarijo smo dobili ob 10. uri dopoldne. Sledeča poročila so došla včeraj zvečer in danes zjutraj.

Pričakovati je ruske vojne napovedi, ali pa jo Bolgarija kar mahne v Macedonijo. Entente čete se bodo izkrcale v Solunu, pa naj vlada v Atenah Venizelos ali Gunaris.

Samo Rusija je stavila ultimatus.

Petrograd, 6. oktobra. (Kor. ur.) Petrograjska brzjavna agentura razglasi vest »Rječi«, da Angleška, Francoska in Italija Bolgariji niso stavile ultimatus, pač pa bodo takoj po odhodu ruskega poslanika odpoklicale svoje zastopnike. Zvezne sile stoji ravnatoko kot Rusija na stališču, da so nemški in avstrijski častniki že vsprejeti v bolgarsko armado, zlasti v generalni štab. Bolgarija sprejme ruski ultimatus, tedaj bo morala odkrito in brez dvoma pretrgati svoje zveze z Nemčijo, Avstrijo in Turčijo. Z ozirom na popolno neodvisnost Bolgarije se ne bo zahtevalo demobilizacije. Koraki entente Grški ne nalagajo enake dolžnosti, da stori iste odredbe. Med Grško in štirimi silami ne obstoje nobene take pogodbe in zato bodo grški diplomatski zastopniki pač ostali v

Sofiji do bolgarskega napada. Grška velja do trenutka, ko po pogodbi nastopi za Srbijo, kot nevtralna. Zato je Grška vlada bila mnenja, da ji je mogoče protestirati proti izkrcavanju angleških in francoskih čet v Solunu. Seveda je ta ugovor samo formalnega značaja. Izkrcavanje se vrši brez vseh težkoč.

Rusija napove vojno Bolgariji.

Lugano, 6. oktobra. (K. u.) Časopisje izve iz Petrograda, da Bolgarija na ruski ultimatus ni povoljno odgovorila in zato je ruska vojna napoved prav blizu.

Pariški »Journal« ima izjavo zunanjega ministra Sazonova, da je prazno vsako upanje, da bi Bolgarijo pripravili na pravo pot in ruski poslanik je že dobil ukaz, da zapusti Sofijo, da s svojo navzočnostjo ne sankcionira oboroževanja za predstoječi bolgarski napad na Srbijo.

Naziranje diplomatskih krogov v Rusiji.

Kodanj, 6. oktobra. »Politiken« poroča iz Petrograda: V petrograjskih diplomatskih krogih ne verujejo na odločilen vpliv bolgarske opozicije na vladno politiko. Vladajoča moč je car Ferdinand, katerega podpira armada. Prepričani so, da četudi Bolgarija demobilizira, to ne bo izpremenilo razmerja dežele do entente. Bolgarija more le ali očitno se pridružiti ententi, ali pa se smatra kot sovražnica entente in se bo z njo kot tako postopalo.

Zastrazena poslaništva v Sofiji.

Sofija, 6. oktobra. Srbsko in rusko poslaništvo straži policija, ker mimoidoče stotnje skupno z množico demonstrirajo proti Rusiji in Srbiji.

Ruske čete na Donavi.

Lugano, 5. oktobra. »Secolu« se poroča iz Bukarešte: Rusija zbira na spodnji Donavi do Prahovega čete.

Rusko brodovje proti Varni in Burgasu.

Milan, 5. oktobra. »Corriere della Sera« poroča, da so v Petrogradu prepričani o sovražnem zadržanju Bolgarije. Rusko črnomorsko brodovje se zbira v Sevastopolju in od tam se odpošljejo tudi čete proti Varni in Burgasu.

Sklicanje sobranja.

Sofija, 6. oktobra. Bolgarski ministrski svet se je baval z vprašanjem glede sklicanja sobranja. Mogoče je, da bo sklican 7. ali 15. oktobra.

Srbski ultimatus ententi.

Kodanj, 6. oktobra. Kakor se poroča iz Pariza, je srbska vlada sporočila ententi, da se bo Srbija, če ji entente države ne pošljejo uspešne pomoči proti morebitnemu napadu Bolgarije, takoj udala osrednjima velesilama.

Zdi se, da je srbski ultimatus učinkoval in je ententa izkrcala čete v Solunu.

Srbija je zahtevala končno ureditev balkanskega vprašanja.

Bukarešt, 6. oktobra. »Demineata« javlja iz merodajnega mesta v Nišu:

O priliki bolgarske mobilizacije je srbska vlada ententi jasno razložila svoje stališče in opozorila, da je sedaj nastopil trenutek, da se končno javno reši balkansko vprašanje. Bolgarska se mora odločno izjaviti s katero stranko hoče iti. Srbska vlada je tudi izjavila: »Čeprav Bolgarija takoj mobilizira, vendar se Srbija ne more zadovoljiti s staro nevtralnostjo. Svoj hrbet mora imeti varen, kajti le tako more s potrebno gotovostjo nastopiti proti skupnemu sovražniku.«

Ultimatus Rumuniji in Grški?

»Petit Journal« javlja, da bo ententa, ko opravi z Bolgarijo, enak ultimatus stavila tudi ostalim nevtralnimi državami, ki še danes kolebajo sem in tja.

Skupen ministrski posvet.

Dunaj, 6. oktobra. »Korr. Wilhelm« poroča: Danes se je vršil v zunanjem ministrstvu skupen ministrski posvet pod vodstvom zunanjega ministra Buriana. Trajal je od 10. ure dop. pa do 3/4. popoldne; od 3. do 5. ure popoldne se je seja nadaljevala. V političnih krogih se pripisuje temu posvetu važen pomen.

Tisa na Dunaju.

Dunaj, 6. oktobra. Danes zjutraj je došel sem grof Tisa in bil vzprejet dopoldne pri cesarju v avdienco. Konferiral je tudi z zunanjim ministrom Burianom.

Velika turška ofenziva?

Petrograd, 6. oktobra. Tukajšnji listi poročajo, da se Turčija pripravlja na mogočno ofenzivo na Galipoliju.

Angleški in francoski častniki v Srbiji.

Dunaj, 6. oktobra. »Südslawische Korrespondenz« javlja iz Bukarešte: Po informaciji iz Niša je tjakaj došlo preko Soluna več višjih angleških in francoskih častnikov, ki so bili dosedaj v generalnem štabu dardanelške armade. Častniki so odpotovali v glavni stan v Kragujevac.

Kdaj začne ententa z orožjem.

Stockholm, 6. oktobra. Petrograjski poučeni krogi izjavljajo, da začne ententa proti Bolgariji v trenutku, ko ta stopi na Macedonsko ozemlje. V Solunu izkrcane čete so vzete iz rezerv na Malti in v Egiptu. Italijanske čete pridejo šele, ko bo jasno, da Srbija ne more računati na pomoč kake druge balkanske države. Ruskih čet zaenkrat ne bo, pač pa pošlje Rusija v Srbijo skupino artiljerijskih in generalštabnih častnikov in pionirjev.

Vrhovni poveljnik ententinih čet na Balkanu.

Ženeva, 6. oktobra. V Parizu sodijo, da bo imel general Sarraill vrhovno vodstvo le začasno. Šele ko Grška jasno zavzame svoje stališče — po bolgarskem vkorakanju bo najbrže umaknila svoj protest — bodo vse udeležene sile sklepale o vrhovnem poveljniku.

Macedonija namesto Dardanel.

Kakor poroča »Südslav. korresp.« iz Aten, sodijo, da misli ententa opustiti Dardanele in glavno delo prenesti v Macedonijo.

Ententa se izkrci tudi v Kavali.

Rimske vesti govore, da bo ententa izkrcala čete tudi v Kavali blizu bolgarske meje.

»Temps« poroča, da združeno angleško-francosko brodovje križari pred bolgarsko obalo.

Angleško-francoske čete se že izkrcavajo.

Rim, 6. oktobra. (K. u.) Agencija Stefani poroča obenem z odstopom Venizelo-

LISTEK.

Posel s Ironie.

—pt—

Od prijatelja in nekdanjega tovariša v civilni in vojaški službi sem dobil s fronte dopisnico, v kateri me vprašuje, zakaj ni nič več glasu od mene in zakaj molči tudi Otrobar. Ali se je Krn morda razjezil kaj, me drega nagajivo, ali so me morda v tem dali že obesiti oni užaljeni tovariši, ki so protestirali proti temu, da bi se kdo »norca delal« iz njih stanu po listih.

Boga milega, kako so priprosti nekateri ljudje! Moj prijatelj pravi sicer prismojeni, a da ni rabil te besede on, ki je še danes pravi in pravcati njihov tovariš, jaz bi je gotovo ne bil zapisal. Toliko pa rečem, kdor je našel v tem, da sem naslikal Otrobarja takega, kakor je bil in kakor je, da sem se »delal norca« iz stanu, tega je označil moj prijatelj gotovo pravično. Zakaj iz vsega, kar sem bil povedal o Otrobarju, bi izhajalo za stan kvečemu dosti častnega, ako bi bil stan sploh upravičen, da bi si prisvajal zasluge poedinega člana, zasluge, ki si jih je stekel popolnoma samo zase in po svojem naporu, kakor se je nekaj moral varovati popolnoma sam, da ga niso ugonobili oni danes tako brž k protestu pripravljeni tovariši . . . Da v teh

resnih časih vsakdo vrši svojo dolžnost, je gotovo, da jo odlično vrši učiteljski stan, je neoporečno in baš tudi po Otrobarju dokazano, a tudi pisec teh vrst sem jo vršil, kolikor sem jo največ mogel in tako dolgo, da sem se priplazil do groba, v katerega mi bo leči prav kmalu . . . Da se tukaj torej ne gre za sitega . . . ki nikoli fronte videl ni, se lahko vsakdo prepriča, komur je do tega. Da ne piše nihče slabega o duhovnikih, je hvale vredno, a vse naposled vrše tudi duhovniki na fronti svojo dolžnost, čeprav se o njih piše prav malo; mnogi jo vrše prav junaški, kakor učitelj Otrobar, — a opisal tega junaka, resnici na ljubo povemo, ni duhovnik.

× × ×

Ta premišljevanja, mokro slabo vreme, ki mi je stiskalo bolne prsi, in prijateljeva dopisnica, ki me je spomnila stvari, na katere nisem mislil več, vse to me je spravilo prav v slabo voljo. Strmel sem skozi okno na prazno cesto, po kateri so se prelivala luže. Dež je lil vzdržema v debelih kapljah, ki so vzdigovalle klobuke po mlakah, in duhi mi je uhaljal nehote tja doli na fronto, med junake, ki neznosno trpe ob takem vremenu.

Bog ve, kaj res počne Otrobar, zakaj je utihnil? Ali ne utegne, ali je prišel drugam, ali je morda ranjen ali ujet, ali morda . . .

Nisem si upal domisliti vse misli. Bog, ako bi bil padel, ako bi bil zakopan kje

tam doli, da bi se morda ni ne vedelo kje. — Mili Bože, nikar! . . .

Seveda mi ta nova skrb ni zboljšala volje. Siten sem poskušal to in ono, nič mi ni šlo izpod rok. Naposled sem se zleknil, da bi spal.

V polsnu sem začul hišni zvonec in nisem vedel, ali je pozvonilo res, ali se mi je sanjalo. Baš sem ustajal, da bi šel gledat, in pozvonilo je zopet.

Sedaj sem bil prepričan in hitel sem odpirat.

Sveti Križ božji, kakšna maskara je stala pred durmi! Od vrha do tal ves zadelan možki, zavrt v siv dežni plašč, ki mu je zakrival glavo, obraz, život, vse telo. Po plašču pa so drveli na tla studenci, se zlivali v potočke in majhne reke, dočim so naplavili po tleh pravcato jezero. Seveda, ker nisem bil odprl ob prvem zvone-nju! —

»Kaj bi radi, s čim vam morem postreči?« sem nagovoril prišleca še dosti prijazno navzlic ogromni mlaki na tleh, ki bi mi bila dala pravzaprav pravico, da bi se bil zadržal nanj, zakaj svest sem si bil ženi-nega ropotanja spričo nastalega vesoljnega potopa, da je zastoj vsako snajenje, da se človek res ne sme ganiti z doma in tako dalje; ne bom vas učil, saj znate še predobro vse od kraja.

Kar se tiče hoje z doma v takem dežju, je bilo sicer res odveč, sem si mislil natihoma prav uporno.

»Kaj bi rad? Malo strehe mi daj, čestiti tovariš, ako si tako vljuden!«

»Otrobar!!! — —«

Zakričal bi bil nenadne radosti, ako bi mi ne bilo odpovedalo grlo, da se mi je izvil le zamolkel grgrajoč vzklík.

»Otrobar! Bog te sprimi!«

Široko sem razprostrl roke v tesan objem, po licih pa mi je bilo mokro, ne vem, ali od njegove mokre kape ali od česa . . .

»Bog te sprimi, kar noter! In tako nenadno prihajaš, ničesar nisi sporočil! Še spoznal te nisem.«

Odpenjal sem mu dežni plašč, da se je mogel izleviti iz mokrega oblachila. A tudi sam sem moral sleči suknjo, mokro od objema.

»Kako naj sporočim, saj veš kaj je vojna: včeraj si bil tam, danes si tu, sinoči si spal v jarku, nočoj . . .«

Vprašujoče se je ozrl po stanovanju.

»Nocoj bom spal pač tam-le na postelji, kaj-ne, čestiti tovariš?«

Pokazal je v kot, kjer je stala postelja.

»To se razume, in dobro došel!«

Prinesel sem mu copate, da se je preobul. Močne čevlje je imel, nič mokrega ni imel v njih. Zato je bilo tem bolj mokro po tleh. Nič ne de, danes se ne bom težko zagovarjal . . .

»In ženka, kje jo imaš?«

»Šla je v mesto, a ima priti vsak čas.

Kar sedi, dragi, sem-le sedi in postrezi sil! Potisnil sem preden cigar in cigaret.

sa, da so se danes jutraj v Solunu pričele izkrcavati prve angleške in francoske čete, ki so se pripeljale na štirih francoskih in enem angleškem prevoznem parniku.

Venizelosov list o izkrcavanju.

Rotterdam, 6. oktobra. Reuter poroča iz Aten, da vodilni vladni list »Patris« razmotriva izkrcanje tujih čet v Solunu tako-le: »Osrednji sili nimata pravice grajati Grško radi njenega ravnanja, kajti Grška je formalno protestirala proti vsaki kršitvi svoje nevtalnosti, oborožen odpor pa bi prinesel konec Grške. Sicer pa je Grška s svojim formalnim protestom ravnila čisto v duhu onih nasvetov, katere je Nemčija pred vkorakanjem svojih čet dala belgijskemu kralju.«

Kako sodijo Grki o izkrcavanju.

»Lokalanzeiger« javlja iz Rotterdama: Po borzojavkah iz francoskih in angleških virov si v krogi entente še niso na jasnem, kako se bo zadržala atenska vlada in grško ljudstvo o vprašanju izkrcanja. Tako poroča Reuter iz Aten, da časopisje in celo ono najhujše opozicije zavzemajo stališče čakanja. Splošno menda sodijo, da je najboljšje, naj gre stvar kakor hoče, ker se gre za čete onih sil, ki so vedno imele obilo interesa za Grško. Druga vest javlja, da je Venizelos v sporazumu z zavezniki poslal Bolgariji protest vsled zbiranja čet v smeri na Kavalo.

Oblegovalno stanje v Atenah.

Berlin, 6. oktobra. »Lokalanzeiger« javlja iz Aten: Včeraj je kralj podpisal odlok o oblegovalnem stanju v Atenah in Piraju, katero nastopi čez nekaj dni.

Kako je bilo v grški zbornici.

Lugano, 6. oktobra. »Secolo« javlja 4. zvečer iz Aten: Zbornična seja je bila zelo živahna. Venizelos je bil sklenil, da zabraja vsak političen razgovor, toda petero zagovornikov opozicije ga je trikrat prisililo k besedi. Ponovil je formalen protest proti izkrcanju ententinih čet v Solunu in za to je žel tudi odobravanje opozicije. Nato pa je na Theotokisovo vprašanje, kaj misli storiti, če se za bolgarskimi pokažejo še drugi bojčeti, odgovoril: »Čeravno nam ne bi bilo ljubo vojskovati se z drugimi silami, bi morali storiti svojo dolžnost.« Pogodba veže Grško, da napove vsaki z Bolgarijo združeni sili, ki bi napadla Srbijo. Radi take razlage grško-srbske pogodbe se je razvil skrajno živahen razgovor, da so morali sejo prekiniti in odgoditi do 11. ure ponoči.

Glasovanje v grški zbornici.

»Kölnische Zeitung« javlja: V grški zbornici je bilo navzočih 257 poslancev, 142 jih je glasovalo za vlado, proti 102. Glasovalo ni 13 poslancev, 50 jih je bilo na deželi, kjer se vršijo dopolnilne volitve.

Opozicija sklenjena in odločno pravi, da pogodba s Srbijo ni obvezna. Kralj je pozval Venizelosa k sebi in mu rekel, da mu glasovanje zbornice, kjer se je 13 poslancev vzdržalo, 50 pa jih ni bilo navzočih, ne nudi ustavne jasnosti o volji dežele. Nato je Venizelos demisioniral.

Venizelos za Srbijo — proti Nemčiji.

Pariz, 6. oktobra. (Kor. ur.) »Agence Havas« javlja iz Aten: Ministrski predsednik Venizelos je v zbornici izjavil, da se bo Grška najstrožje držala v grško-srbski pogodbi določenih obveznosti, četrda bi šlo to tako daleč, da bi se Grška morala postaviti proti Nemčiji, kar bi odkritosrčno obžaloval. Venizelos je izrazil

svoje prepričanje, da je v interesu Grške, da se postavi na stran entente. Njegovo izjavo je odobrila večina 50 glasov; mohamedanski poslanci so glasovali proti.

Grška vzela v svojo posest železnico Solun—srbska meja.

Lugano, 6. oktobra. »Secolo« javlja iz Soluna: Grški železniški minister Diamantides, ki je prišel 3. okt. v Solun, je v imenu vlade vzel osebno v posest progo vzhodne železnice Solun—srbska meja, katero so imeli doslej nemški kapitalisti. Grška vlada bo tuje uradnike najbrže nadomestila s svojimi. Tako je vzeta tujemu vplivu ta za preskrbo Srbije tako važna železnica.

Zakaj je odstopil Venizelos.

Zeneva, 6. oktobra. V Parizu sodijo, da je Venizelosovo prošnjo za odstop povzročila okoliščina, da je čisto na lastno pest, ne da bi komu kaj povedal in brez sporazuma s kraljem in armadnim poveljstvom imel v zbornici govor proti Nemčiji in da se je pripravil iti v Solun, v navzočnosti angleškega in francoskega generala naznaniti pogoje, pod katerimi bi Grška bila pripravljena krepko podpirati entento. Venizelosovih pristašev je vedno manj. Ni izključeno, da se zbornica razpusti.

Kako se bo rešila kriza.

Dunaj, 6. oktobra. Grška kolonija pravi, da so v grški krizi dve možnosti: Zna se sestaviti koalicijsko ministrstvo, na čelo bi prišel Theodokis, v ministrstvu bi bila tudi Rallis in Gunaris. Venizelos ne bi bil v tej vladi. Zna se pa sestaviti enotno ministrstvo, katero bi vodil Gunaris in to bi bilo nevtralnno.

Prisrčni sprejemi v Solunu.

Pariz, 6. oktobra. (Kor. ur.) »Agence Havas« poroča, da so se začele čete v Solunu izkrcavati včeraj. Zaveznike vlade so svoje sklepe in povelja določile že pred več dnevi. Nota nadaljuje: »Sile štirispornazuma so se najprvo pogajala z grško vlado, ki je kot »še nevtralna« protestirala. Istočasno pa so francoski častniki čisto svobodno pripravljali izkrcavanje. Francoski in angleški častniki so bili od vojaških in civilnih oblasti zelo prisrčno sprejeti in so takoj po svojem prihodu mogli prosto začeti z delom, kajti javno mnenje je razumelo nujnost pomoči, katero ententa v teh težkih okoliščinah daje Srbiji, s katero je sicer tudi Grška zvezana z zvezno pogodbo.

Kršitev grške nevtalnosti. Glas nevtralcu.

Bern, 5. oktobra. (Kor. ur.) »Berner Tagblatt« primerja nemško vkorakanje v Belgijo in ententino kršitev grške nevtalnosti. Pravi: »Tudi Grška je bila ustvarjena s pomočjo velesil in ni bila nikakava vazalna država, ampak opremljena s popolno suverenostjo. Kljub temu se ji je sedaj zgodilo nasilstvo. Sile, ki to store, ne morejo navesti nobenega drugega opravičila kakor državno raison in vojaški interes, ki jih sili, da radi gotovega namena korakajo skozi nevtralnno ozemlje. Ravnao tedaj prav tako kakor svojčas Nemčija. S tem je vse ogorčenje, ki je bilo umetno narejeno od Francoske in Angleške, pred očmi celega sveta razkrinkano in obsojeno.«

Rumunska nevtralnost.

Sofija, 4. oktobra. Oficijozni »Echo de Bulgarie« javlja iz Bukarešte: »Adeverul« poroča: Srbski poslanik Marinković je po naročilu svoje vlade vprašal Bratianuja,

kako misli postopati z ozirom na bolgarsko mobilizacijo. Bratianu mu je odgovoril, da Rumunija smatra za primerno, da ostane pri svoji nevtalnosti. Ententin diplomat je istemu listu izjavil, da Bratianu odklanja nastop v korist Srbije.

Milanska »Sera« javlja: Vsled poostitve bolgarsko-ruskega spora in za brezpogojno vzdržanje svoje nevtalnosti je rumunska vlada spravila obmejno ozemlje in pristanišča v Črnem morju pod vojaško oblast.

Nova stranka v Rumuniji.

»Times« poročajo iz Bukarešte, da se je demokratično-konservativna in del konservativne stranke združil z osebnostmi raznih političnih skupin da začno krepkejšo akcijo za uredničenje narodnih idealov na strani entente. Nova stranka se imenuje »zveza unionistov«, vodi jo voditelj konservativcev Filipescu.

Rumunsko posojilo v Londonu.

Pariz, 6. oktobra. Rumunija je najela v Londonu novo posojilo; uradni krogi so že dali svoje dovoljenje.

× × ×

Gospodarstvo Bolgarije.

Kraljevina Bolgarija, skupno s provincama — vzhodno Rumelijo in Macedonijo — obsega 115.000 km² in 5 milijonov prebivalcev. Na 1 km² pride 44 duš. Število prebivalstva hitro napreduje kljub znatnemu izseljevanju. Prebivalstvo je večinoma pravoslavne vere, okoli pol milijona je mohamedancev. V deželi je glavno poljedelstvo, s katerim se bavi tri četrtine prebivalstva. Leta 1897. se je dognalo, da je v deželi 800.000 gospodarstev z obdelano zemljo 4 milijone hektarov (to znaša 40 odstotkov vse zemlje). Ta gospodarstva so samo deloma v rokah kmetov. Zemlja je rodovitna in njeni produkti, posebno žito, sadje in sočivje, presegajo lastno potrebo. Od žita se nahaja na prvem mestu pšenica (1910: 1.090.000 hektarov), nato pride koruza (1910: 610.000 hektarov), rž (1910: 230.000 hektarov) in oves (200.000 hektarov). Važna je gojitev rož v vzhodni znajo. V prvi vrsti se izvažajo pšenica in koruza. Od drugih pridelkov je vredno, da se spominja pridelava zelenjave (60.000 hektarov), nato sajenje tobaka (10 do 15 tisoč hektarov), konoplje in sladkorne pese (po 3000 hektarov). Sliv je za okoli 5000 hektarov. Vinogradništvo je koncem minulega stoletja znatno padlo, ali sedaj se v tem oziru zopet obrača na bolje (90.000 hektarov). Važen aje gojitev rož v vzhodni Rumeliji (7000 hektarov). Z gozdovi, ki znašajo skoro tretjino zemlje, se malokje umno gospodarji. Zelo važna je živinoreja, katere se nahaja dovolj po širini travnikov in pašnikih. Število znaša 600.000, goveje živine 2.4 milj., posebno veliko pa imajo ovac (8 in pol milj.) ali bolj malo prešičev (pol milj.); razen tega je tudi še okoli 136 tisoč oslov. Industrija je doslej še zelo slabo razvita. Vzrok temu leži v pomanjkanju kapitala, surovin, posebno premoga. Kljub vsemu temu se mora zadnji čas konstatirati nek napredek, ker je inozemstvo ustanovilo manjše tovarne za svilo in tkanino, mline, pivovarne in tovarne užigalic in sladkorna. Razen tega se še nahajajo tobačne tovarne, proizvajajo se rožno olje (izvoz 5000 do 10.000 kg). Dražji predmeti, kakor tekstilno blago, stroji in luksuznoblago se mora uvažati. Trgovina gre po suhem in po vodi. Po vodni poti gre posebno izvoz žita, in sicer skozi luke Varna, De-

degač in Burgas, ali pa skozi luki na Donavi Ruščuk in Svištov. Za železniški promet je glavna orientalska črta (Belgrad—Niš—Sofija—Plovdiv—Odrin) in potem še črta Ruščuk—Bukarešt. Skupna železniška mreža Bolgarije znaša 2500 km, katere se vsako leto povečuje. Promet v lukah iznaša 35.000 ladij z 8 milijoni tonami. Zunanja trgovina se čezdaljebolj razvija. Aktivna trgovska bilanca se je spremenila zadnjih pet let v pasivno. Leta 1910. je znašal ves trgovski promet 240 milijonov mark; od tega odpade na uvoz 150 milj., a 110 milj. na izvoz. Uvažajo: Avstrija za 40 milj. mark, Nemčija za 30 milj., Turčija in Anglija za 15 milj.

Proti Srbiji.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 6. oktobra. Uradno se poroča: Nič novega.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

SRBSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 6. oktobra. (Wolffov urad): Srbski tiskovni urad objavlja uradno poročilo z dne 4. t. m.: Naša artiljerija je 2. oktobra obstreljevala tovarne ladje pri Smederevu. Dva nemška letalca sta v Kragujevcu padla na tla. Imela sta povele, da mečeta bombe na južni del mesta.

NAŠ USPEŠEN LETALNI NAPAD NA NIŠ.

Pariz, 6. oktobra. (Kor. ur.) »Agence Havas« poroča iz Niša: Dopoldne 4. oktobra je letalo neko sovražno letalo nad Nišom in je v sredino mesta vrglo več bomb, ki so ubile šest oseb.

TRI GLAVNE OBRAMBNE ČRTE SRBIJE.

Carigrad, 6. oktobra. Kakor poroča »Ikdam«, so v Srbiji za bodoče dogodke izbrali sledeče tri glavne obrambne črte: Prva črta je med Belgradom in Smederevom do doline Morave; druga bi bila Leskovac—Kragujevac, kjer so postavili francoske in ruske težke topove; tretja pa črta Lazarevac—Palanka—Teprovac, kjer so napravili več utrdb.

Boji v močvirju.

Vojni poročevalec »Voss. Ztg.« piše: Iz Polesja prihajajoč častnik je podal naslednjo sliko o težavah kavalerijskih bojov v močvirnem pasu:

Prodiranje v Rokitniških močvirjih stavi na kavalerijske zборе naravnost nezasišane zahteve. Močvirja in večtedenski neprestani dež časih skoro popolnoma onemogočuje prodiranje. Kljub temu se vleče skozi celi pas močna črta kavalerije in artiljerije, ki se v neprestanem boju s kozaki in Čerkesi pomika naprej. Ti sovražniki na svojih lahkih konjičkih so neumorni in zelo težko jim je priiti blizu. Kajti le ozke so steze, po katerih se morejo škadroni in baterije pomikati naprej. Vsaka posamezna gozdna parcela se mora za kozaki preiskati, da bi patrole teh drznih ljudi ne ostale za lastnim hrbtom. Izpočetka, ko se je v Rokitniških jezerih delujoča kavalerija razprostirala še kot redek pajčolan preko obsežnega ozemlja, se je časih zgodilo, da so se majhni kozaki oddelki izmuznili skozi in požigali in palili za fronto. Od tedaj se je črta, v kolikor dovoljuje strašni teren, sklenila. V ogorčeni mali vojni se

po omari sem stikal za žganjem. Imel sem srečo, našel sem steklenico s tropinovcem in nalil sem mu čašo. Ne premažno, vojaške mere.

»Poživi in pogrej se, brate!«

»Hvala, čestiti tovariš, hvala; ej, ti že veš, kaj se prilega staremu žolodcu, ki se tudi na bojišču težko sprijazni s samo ha dve o (H₂O to je vodo). In še ako se rad kuja, kakor se meni že več dni.

Izpraznil je posodico, nalil sem drugo.

»Pa res ne izgledaš posebno.«

»Bolan sem bil, bolan. Ti že povem še, kako je bilo. Ti, žena tvoja ne bo menda ugovarjala, ako se ugnezdim pri vas?« Debelo je uprl vame oči.

»Ali se ti blede, ona ugovarjala!« sem ga pomiril.

»Veš, sta lahko brez skrbi: onih prijaznih zastopnic iz zoologije — — — namežiknil mi je in se popraskal za ušesi, da bi bolj razumel, nimam. V Gorici sem se očečil temeljito, tam imamo nalašč zavod za to. Kakor hodiš ti k brivcu, tako hodi mo v Gorici, kadar je potreba, v Entlausungsanstalt. Prijazen zavod, kogme!«

Smejala sva se na vse grlo, ko je v naglici povedal nekaj prizorov. — — — Osem dni dopusta je dobil mož in k meni jih je prišel prebit. S čim naj bi mi bil napravil večjega veselja? Koliko zanimivega mi bode vedel povedati! Kolika čast zame, da se junak, ki ga pozna vsa južna fronta, ustavi baš pri meni!

Odkar mi ni bil pisal, je bil še dvakrat odlikovan in povišan v častniškega namestnika. Kaj je vse izkusil, koliko prebil vzvišenega in groznega!

V tem se je vrnila moja žena in se čudom čudila došlemu gostu. Do večera pa preskrbela vse, da smo dobili dobre večerje in došlec udoben počitek.

Truden je bil, kmalu je šel spat. Otožen dan je bil, poln dežja in oblakov, a nam se je izpremenil v praznik. Pozabili smo tesnobe in bili srečni, da nas je privredla usoda še tako skupaj.

× × ×

»Čuješ tovariš, kako je pravzaprav prišlo do tega, da si šel k vojakom na stare dni?« sem vprašal Otrobarja drugi dan pri zajuterku.

»Da sem šel k vojakom! . . .« Beseda mu je zastala nenadoma in ozrl se je skozi okno. Pri očeh se mu je pojavilo naglo gibanje.

Menda nisem zadel nehote občutnejše žile. Vsak človek ima skrivnosti, o katerih ne govori rad in ga zaboli, ako se ga spomni nanje, naj si nevede. Zato sem skušal popraviti.

»Oprosti, morda ti ni prijetno, da bi govoril o tem; o nič ne de, pa ni treba!«

»Ne, ne, prosim! Prišlo mi je tako nenadoma tvoje vprašanje, čestiti tovariš, in mi zaneslo duha tako hipoma do svojih dragih, o katerih komaj vem, kje so, da se mi je storilo milo . . . Oprosti, sedaj je že dobro!«

Prižgal si je cigareto, motril nekaj hipov njen ogenj in povzel:

»Da sem šel k vojakom, to je lahko povedano kar ob kratkem. Da imam družino, veš; dva sinova in eno hčer, in pa ženo seveda, kajti brez te tudi oni ni, se raz-

ume. Ko je nastala vojna, sta mi odrinila oba sinova in jaz sem ostal s ženskama sam v Gorici. Oba sta dobra dečka, eden je poročnik, drugi je bil povišan nedavno in odlikovan, a tudi — smrtno ranjen. Tam na severu leži v bolnišnici . . .«

Naglo je potegnil dim večkrat zaporedoma.

»Kakor hitro nam je došla žalostna novica, moje žene ni bilo obdržati več. Odpeljala se je k njemu in ostala tam — strežnica pri Rdečem križu. In znevala ga je kvišku. Vrnil se bode, če Bog da, kakšen se vrne, to je naposled vseeno. Moj sin je — in storil je svojo dolžnost. Tudi poročnik jo je storil, danes je ujet v Sibiriji. Ne godi se mu dobro; no, tudi njemu bode minilo naposled.«

»Ali piše?« sem vprašal, da bi sploh kaj rekel in odvrnil od težkih misli.

»Pisal je samo enkrat, pisal mi je, da stanuje v lepem gradu, da ima vsega v izobilju in mnogo kratkočasja. A priporočil mi je, naj dobro obrnem, kar mi piše, potem bo prav. Če obrnem, je pa baš nasprotno prav in resnica. Lahko torej vem, kako mu je. Kaj hočem, siromak mu pomagati ne morem.«

»Vojne mora itak kmalu biti konec!« sem potolažil očeta, trpečega radi sinove usode.

»Bog daj, a ne kaže dosti. Ko se je pričela še laška in mi je hči morala ostaviti mesto v Gorici, se je tudi upisala k Rdečemu križu in sam bi bil ostal. Ne bom, sem se ujezil in se oglasil kot prostovoljec. Neradi so me vzeli: moja šibka postava in stara siva glava im nista bila všeč. A ko

sem jim razložil, da sem kot doma na Krnu in da imam vso okolico in vse pogorje bolje v glavi kot oni na kartah, so me vzeli in poslali majorju T. Tako smo pri vojakihi vsi Otrobarji in Otrobarice.«

»In ti ne med zadnjimi, raca na vodil! Iz nadomestnega rezervnika v črni vojni do častniškega namestnika s tremi odlikovanji se ne pride kar tebi nič meni nič-menim.«

Skromni mož mi ni rekel na to precej dolgo ničesar, se nasmehnil naposled in pripomnil:

»Samo iz osebnega poguma bi težko bilo kaj tudi pri meni. A srečo sem imel in fatalist, kakeršen, mnogo drznosti. Brez sreče in drznosti posameznih pri vsem pogumu ne opravi dosti v vojni. Pri vsem tem je pa pogum prirojen, prigojen kvečemu pri častnikih, kateri so se po strogi vojaški vzgoji pričeli zatajevanja in brezpogojnega izvrševanja dolžnosti, pa rajši jih žene dolžnost naravnost v smrt. Prirojen pogum na pravem mestu, združen s pametjo in preudarkom, če treba tudi z drznostjo in zvitostjo, ta je, ki tvori junaške čine, to je vidne uspehe. Zakaj odlikujejo se največ le vidni uspehi, ki včasih — po mojem mnenju — niti junaštvo niso.«

Neverno sem ga pogledal.

»Da, da, čestiti tovariš! Kjer ni vidnih uspehov, tam često ostane prikrito junaštvo. Ali hočeš vzgledov? Evo jih: pade velikih trdnjav v Belgiji ob pričetku vojne, uspehi so bili vidni, vsi listi so bili hvale polni o brezmejnem junaštvu, — o Karpatih se je komaj čulo in vendar so naše čete

čisti gozd za gozdom. Vsak dan prinaša gonjaške boje. Z žilavo vztrajnostjo skušajo kozjaški oddelki ustaviti pohod skozi Polesje. Neprestano poizkušajo nenadno napade. Vseposod vstajajo iz močvirja gibljivi roji, ki jih domoče prebivalstvo, ki pozna poti, iz vseh moči podpira. Neprestano poizkušajo z nenadnimi napadi in le z največjo pazljivostjo in neprestano bojno pripravljenostjo se jih je mogoče obraniti.

Vojska z Italijo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 6. oktobra. Uradno se poroča: Na visoki planoti Folgarja je bil opolnoči popolnoma odbit močan italijanski napad, ki se je približal mestoma našim oviram.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Laško uradno poročilo.

Dunaj. (K. u.) Iz vojnega časnikarskega stana: Italijanski generalni štab poroča dne 3. oktobra: V visokih gorah, kjer se že pričajo nevihte in kjer zelo sneži, so se izvedla manjša podjetja, ki so za nas ugodno izpadla, v prelazu Lagoscure pri izviru Val di Genova in ob Tramoser Törl. (Passo di Promosi je najbrže Promosio, Promoser Törl leži severovzhodno od Timdu v Karniji). V tolminskem odseku je bil odbit sovražni napad na po naših četah zavzeto postojanko na vrhu Sv. Marija. Na celi ostali bojni črti se ni nič važnega zgodilo.

Rim, 4. oktobra. Uradno poročilo:

Artillerijski boji na raznih točkah fronte. Sovražna artilerija je vrgla številne granate na kolodvor v Korminu, pa ni povzročila nobene škode. Naša artilerija je danes dosegla uspehe v razpršitvi opazovalcev sovražnih baterij in vovoz na potu. Dognali smo, da je sovražnik rabil znane granate, ki povzročajo solze. Naše čete so se proti tem plinom uspešno branile z očali in drugimi primernimi sredstvi. Obilno deževje ob spodnji Soči ni zmanjšalo niti delavnosti naših čet niti ni zaustavilo napredovanja naših približevalnih del.

Kako nastajajo Cadornova poročila.

Po končani drugi bitki na Goriškem je italijansko vojno vodstvo pri sestavi vojnih poročil navezavo na to, da pretirava več ali manj brezpomembne akcije. Pri tem igrajo zavijanja, pretiravanja in izmišljotine čudovito vlogo. Tako od začetka avgusta ni izšlo skoro nobeno Cadornovo poročilo, ki ne bi potrebovalo popravka. Zato je gotovo zanimivo izvedeti, kako nastanejo Cadornova poročila. Začetkom septembra se je našim prednim stražam posrečilo priplaziti se do italijanske telefonske naprave in poslušati naslednji razgovor: »Pronto Commando! Facciamo un Telegramm: I Risultati di oggi. I tiri che sono stati tirati sopra... hanno fatto molto danno agli Austriaci, si ha visto trasportare diversi feriti, una trincea e stata completamente distrutta. Si ha fatto saltare una baracca che stavano costruendo. I colpi tirati a... sono stati pochi sbagliati.« »Quanti cannoni distrutti?« »Ma, nessuno.« »Metti uno!« »...« »e si ha ridotto in frantumi un cannone.«

Prevod: Halo! Poveljstvo! Napravimo brzovjavko o današnjih dogodkih. Strelji, ki so bili danes izstreljeni na..., so napravili Avstrijcem veliko škodo, videlo se je, da so odnesli več ranjencev. Neko kritje je bilo popolnoma porušeno. Neko barako, ki je bila še v delu, smo razstrelili. Od strelcev, ki so bili oddani na..., jih je le malo zgrešilo. — Koliko topov je bilo uni-

Njihovo bojevanje kaže velik smrt zaničujoč pogum. Raje se dajo ubiti nego ujeti. V zadnjih bojih je 200 kozakov napadlo neko baterijo. Tako blizu so prišli, da so se morali artiljerijski častniki posluževati svojih revolverjev. Topovi so se zdeli izgubljeni, tedaj je v zadnjem trenutku prihitel na pomoč huzarski oddelek. Kozaki so bili obkoljeni, toda nobeden se ni udal neranjen. V divjem boju so vsi padli.

čeni? — Nobeden! — Navedite enega! — ... in en top je bil razstreljen.

K temu je treba pripomniti, da omenjeni kraj niti obstreljevan ni bil, čeprav so Italijani že dneve telefonično poročali o učinkovanju streljanja na ta kraj.

Naša fronta ob Soči.

Južnozahodno bojišče, 30. 9. 1915.

V moji vili »Mici« je vse po navadi. Že čez dva meseca se držimo v naših brlogih, kakor polhi v duplih, — teh vse mrgoli pri nas — in čakamo, kdaj pride čas, da gremo na polentarje. Dobrih 200 korakov ter že ti kliče naš vojak svoj občajni »Halt, wer da?« Ti se javiš kot »Inspicieren« in takoj ti vrne straža tvoj »Passierschein.« Nehote se vstavi človek pri straži na železnici ter vpraša po novostih. Dasiravno z »dušom i tjealom« Bosanec ti vrati »gospon fenerih vse v riedu, nema ništa novo.« Tako ginejo dnevi, tedni in meseci, in mi samo čakamo. »Naj le pride!« Bode poskusil, kaj se pravi »bosanska ručka«. Jaz sem popolnoma prepričan, da bodo naši »momci« opravili tudi tu, kakor so jo danes. Toda ne mislite, da ležimo po dneve in tedne. Dan za dnem vedno delamo — ako mi Bog da, da se živ vrnem, bode moja prva pot po naših »trdnjavah«. Kaj so naši vrli Bosanci v tem kratkem času napravili, to more samo strokovnjak presojati. Da pa nismo Kranjci ravno zadnji — akoravno služimo pri bosanskem bataljonu — morem pripomniti, da smo tudi mi že prišli do Lahov, jih pobili in in prinesli 7 pušk, katere smo pobrali straži, ki smo jo pokončali in se vrnili nazaj čez de-ročo Sočo.

Z doberdobske planote.

Kakor povsod tam, kjer potrebuje monarhija za svojo obrambo najzibornejših čet, tako so tudi na to točko prišli nekateri slovenski in hrvatski oddelki. Naši vojskovodje vedo, da Jugoslovani pred sovragom ne klone glave, dokler se mu drži telesa. Že mesece buta Lah ob te skalne čeri, a odnaša dan za dnem krvavo glavo in s svojimi trupli gnoji nerodovito skalovje. Prej popolnoma neznana vas Doberdob s svojo planoto je postala svetovno znana. Doberdob in hrib Sv. Mihaela, ki obvladuje vso planoto in griče tja do Kostanjevice, ste danes najvažnejši točki naše obrambne črte na Krasu. Naši oddelki na planoti morajo veliko prestati. Vse ceste, ki vodijo na planoto, so izpostavljene sovražnemu topniškemu ognju. Sovražni topniški opazovalci morejo zapaziti vsako premikanje že daleč Zato je tudi podnevi vsak promet izključen. Korakali smo iz Kostanjevice čez Novo vas v Doberdob. Manjši oddelek more od Nove vasi dalje korakati podnevi le mož za možem v presledku 200 korakov Lah streljajo s topovi na vsako majhno skupino kakor divji. Levo in desno ceste so izkopane luknje od laških granat na gosto, kakor luknje v rešetku. Do Doberdoba smo prišli srečno, ne da bi nas nadlegoval sovražnik, toliko bolj pa je jel sipati potem v Doberdob, padalo pa je le tja, kjer ni bilo žive duše. Vas je zapuščena. Hiše preluknjane, le maloka-

tera je še cela. Nobenega življenja. Le kaklahoranj ali bolan vojak se kje stišči in čaka večera, da bo mogel lahko nadaljevati pot. Pred nami je planota. Bojne črte se že vidi. Proti severu stoji Sv. Mihael. Tekom mesecev so Lah planoto popolnoma predelali. Od nekdanje primanjkuje Kraševcem vode in tudi lesa. Laško topništvo je napravilo po vsej planoti nešteto kalov ali lokev za nabiranje vode, ker je pošiljalo svoje granate tja, kjer ni bilo žive duše. Na povelje Cadornovo pa je zrasel pred Sv. Mihaelom cel gozd. Jaz sem sicer zastoj upiral oči po njem, da bi ga zrl iz obličja v obličje. Vsekakor je vse to mogočen učinek »visoke« laške kulture. Ta gozd so sicer sedaj »zasedli« Lah, pa moremo le upati, da ga ohranijo Kraševcem tudi za poznejše čase. Srečni Kraševci! — Bili smo torej na ti planoti, ki je požrla Lahom že na tisoče najboljših sinov. Krvave glave, ki jih je Lah odnesel iz prvih dveh bitk, ga niso ustavile. Ne napada sicer več s tisto srditostjo, a ne miruje niti enega dneva. Podnevi razsaja njih topništvo in išče naših baterij, ponoči pa začne pehota. V drugi polovici preteklega meseca smo imeli več hudih napadov, ki so bili vsi odbiti. Naše časopisje lahko torej z upravičenostjo piše o tretji bitki ob Soči. O teh bojih so pa listi že dovolj poročali, zato ne ponavljam. Lah so upali prodreti. Privlekli so v pomoč tudi bersagliere, ki so garda njih armade. Ko se je podnevi izstrelilo topništvo, ki je obdelovalo trde kraške skale, je na noč pričela napad laška pehota. Tekom časa so se Lah le prepričali, da so naše krogle trše od njih butic, zato poizkušajo sedaj bolj previdno. Le posamezni roji in vodi se približujejo. Vsak nosi s seboj vrečo, napolnjeno z zemljo. Plazi se nekaj korakov in se potem zakrije z vrečo. Vsako noč so se tu in tam za nekaj korakov približali. Vsak dan je potem Cadorna slovesno poročal, da laška armada napreduje polagoma, a sigurno. To je bilo skoro vsako noč. Drugi dan je pa naperilo naše topništvo ogenj na te vreče in dostikrat jih je podnevi zmanjkalo in seveda tudi tistega, ki je čepel za njimi. In tako so bili Lah zopet tam, kjer prejšnji dan. Toda na noč so pričeli zopet. In zopet so »napredovali«. Mi smo pa za kratek čas računali, kdaj bodo Lah s takim napredovanjem, kakor sedaj, zasedli nekatere kraje. Nabrežino bodo zasedli čez kakih 32 mesecev, in tedaj se bo tudi Trst lahko imel za izgubljenega, do kranjske meje pri Ajdovščini bodo pa potrebovali nekaj več, in sicer kakih 6 let. Naši Vipavci so jo v pričetku vojne že mislili popihati, a sedaj lahko vidijo, kako so prav naredili, da so ostali. Kdaj bi padla Ljubljana, pa nismo računali, ker je gotovo, da bomo mi mladi prej od starosti pomrli. Tako se vrši laško »napredovanje«. Prej so bile bojne črte oddaljene po 600 in več korakov, sedaj so se Lah približali do 200 in ponekod celo do 60 korakov. Mi pa stojimo tam, kjer vedno. Oboji imamo prav. Cadorna ni vendar še nikdar poročal, da je to ali ono vas zasedel. — Od branilcev planote se zahteva najhujših naporov. Spati ni skoro nikoli mogoče. Iz svoje luknje se podnevi ne sme ganiti. Laška letala krožijo neprestano in takrat se mora vsak skriti. Cel dan se ne dobi ničesar, ne jesti ne piti. Kosilo prinesejo konjički šele po deseti uri zvečer. Oslički pa pripeljejo v sodčih kavo, vino in vodo. To je za nas najvažnejše. Žeja je hujša od lakote. Hrane ostane, pijače zmanjka. K mojemu oddelku sta prihajala redno dva oslička. Sivček je bil večji, zato je vozil sod s kavo ali čajem, črnc pa je vozil sodček z vinom. Sodček je vdelan na dvokolesni voziček. Ker je že po malem teklo iz soda, je prijel dolgi Dalmatince-gonjač oslička spredaj in ga dvignil, da se je sodček vzdi nagnil. Do zadnje kapljice se je vedno vse iztočilo, kajti podnevi peče solnce in žeja je huda, dobi se pa ne do drugega večera ničesar. Osli so za te kraje jako pripravi. S svojimi majhnimi vozički niso navezani na ceste, ampak pripeljejo po stezah do vsakega manjšega oddelka. Samo pred jutrom se radi izdajo. Imajo namreč petelinjo navado pred zoro oznaniti dan. Tedaj začne cela vrsta svoj i-a. — Hrib se omaje in hrast, a jugoslovanski stražar ob Soči se ne gane. Toda njih vrste niso tako goste kakor sovražne. Vsaj 100.000 Lahov je ob spodnji Soči postalo nesposobnih za boj, bodisi da so bili ubiti ali hudo ranjeni. Preden bi bil zaseden cel Kras in Goriško, bi trebalo žrtvovati še desetkrat toliko. Tedaj se bo pa reklo, da je laška armada bila. — Nam pomaža tukaj tudi narava sama. Nastopili so mrzli dnevi, nenavadni ob tem času. Lah je neznansko zebe, nam pa, ki smo vajeni mrležjega podnebnja, ni nič sile. Že nekaj tednov veje veter čez Doberdob in odganja k Lahom smrad še nepokopanih trupel. Vse kakor nalašč za nas. Laške »katorne« ne bodo še kmalu gnezdi le na slovenskih tleh.

Italijanski poraz pri Bovcu.

Nedaleč od trga Bovec se izliva v Sočo majhen pritok — Koritnica, in sicer pri vasi enakega imena. Koritniško dolino, po kateri vodi važna cesta proti Trbižu ozi-

roma Tolminu in dalje proti jugu, varujeta poleg 1637 m visokega Svinjaka dve mogočni avstrijski zaporni utrdbi.

Italijani so to ozemlje že opetovano napadli; očitno so računali na to, da bi po koritniški dolini udarli na Trbiž in Beljak. Ta namera se mora zdeti vsakomur, ki pozna razmere, naravnost smešna, če pomisli, da je ravno koritniška cesta, ki vodi čez Predel, ob Rabelskem jezeru in nekaj kilometrov vzhodno znova zavaranana z dvema mogočnima avstrijskima zaporama. Vrh tega treba vedeti, s kakšno skrbnostjo so postavljene in zgrajene postojanke avstroogrskih armadnih delov, ki imajo braniti cesto pri Bovcu in koritniško dolino na onih mestih proti italijanskim vpadom.

Kljub vsemu temu se je zdelo italijanskemu armadnemu vodstvu primerno, da iznova napade te avstrijske postojanke. Topot se je osredotočil italijanski napad na Bovec, ki je že od začetka vojne izprazen in je podooben kupu razvalin, iz katerih štrle proti nebu ostanki zidov. To se pravi: Italijani so se hoteli polastiti koritniške doline in po njej prodreti avstrijske postojanke.

V divizijah je jela italijanska pehota, ojačena z berzaljeri in alpinci, ponoči prodirati z višinskih grebenov pri Dogni in Chiusafortu (dve italijanski vasi onstran višin) v koritniško dolino. Zjutraj na vse zgodaj so otvorile italijanske višinske baterije besno kanonado, ki je bila tembolj nesmiselna in brezsmotna, ker se na avstrijski strani ni ganil noben top in tudi ni bilo opaziti nikakega pehotnega gibanja.

Po triurnem streljanju so Italijani menda vendar uvideli brezuspešnost artiljerijskega ognja. Minilo jih je veselje razstreljavati gluho skalovje ter so ogenj ustavili. Italijanske divizije so se pa odpravile dalje in prodirale navzgor proti Koritnici. Ko so prišle dovolj naprej, so padli prvi avstrijski topovski strelji od Soče sem, katerim se je pridružil gromenje avstrijskih topov z višinskih postojank pri Bovcu.

Nato je zavalovila avstrijska pehota, kakor bi bila vstala iz zemlje. Strojne puške so ragljale, pehotni ogenj je praskeal in italijanske vrste so pometale proč orožje in udarile v beg.

Sedaj je bil pa Italijanom zaprt tudi povratek. Kar je na italijanski strani ušlo uničenju, je bilo ujetu ali pa razpršeno. Samo v dolini je ležalo nad tisoč mrtvih Italijanov, na pobočjih višin in v grapah je bilo videti povsodi mrtve in težko ranjene.

V kratkem času je bilo vse končano, glavni del italijanskih čet se je umaknil zopet nazaj na višine pri Dogni in Chiusaforte.

Zračni boj na italijanskem bojišču. — Tri letala proti enemu.

Živčni sestav vojnega pilota mora biti, ravno tako iz jekla kakor žice njegovega stroja. Kajti s svojim poletom se podaja sredi pretresljivih nevarnosti, katere skuša sovražnik z vsemi sredstvi pomnožiti. Aparat postane letelca tarča, proti kateri se obračajo neštete cevi in vsako poškodovanje na daleč razpetih in daleč vidnih ploskev povzroča padec in smrt letalcev. Čim važnejše je opazovanje iz oblakov, čim več pripomore k važnim vojaškim odredbam, čim resnejša more postati škoda, ki jo povzroča letalske bombe, — toliko strastnejše je preganjanje letalca z ognjem in bojnimi stroji.

Tak boj v oblakih, katerega uspeh — padec in razbitje ljudi in stroja — še danes pretresa vojne vajene gledalce, sta imela prestati na jugozapadnem bojišču nadporočnik Pieler kot pilot in nadporočnik Florer kot opazovalec. Njun dvokrovnik je bil poslan na daljni poizvedovalni polet. Opazovalec je pridno fotografiral in beležil. Med drugim sta izsledila sovražna letališča s številnimi šotori in lopami. Toda to odkritje je bilo obojestransko. Na letališču Levaliano se je dvignil eden, na letališču Basaldella pa trije zasledovalni aparati, da bi uničili naše drzne opazovalce v višini. Hladnokrvno sta naša pilota nadaljevala opazovanje, kajti že se je bližal večerni mrak. Toda kmalu je bil skrajni čas seči po orožju, kajti že ju je grozeče obkroževal sovražnik z večkratno premočjo. Prvi italijanski aparat je bil sicer zaostal, toda ostali trije so se že kretali zgoraj in spodaj, spredaj in zadaj. Sovražni stroji so bili lažji in hitrejši, mogli so se višje dvigniti in hitreje letati nego naš, toda radi tega naša pilotoma še ni upadel pogum. Z dvema sovražnima aparatoma sta se borila istočasno. Proti srednjemu, ki je letal nekoliko nižje in streljal, se je zaletel nadporočnik Pieler, kakor bi ga hotel prodreti in Italijan se je brzo ognil. Na aparat zadaj, ki se je približal že na 50 m, je streljal nadporočnik Florer iz mavzerske pištole. Po 10 streljih je napravil nasprotni aparat oster okret in treščil na tla. Toda naša pilota nista imela časa opazovati padec — to so storili naši vojaki v Gorici —, kajti že se je približal tretji aparat, ki mu je sledil vrniviš se prvi, na 200 m zgoraj in v ozadju ter je bilo treba nastopiti proti njemu. Dobro merjeni strelji in usoda njihovega ponesrečenega tovariša so na-

ob nepopisnem naporu in po nepozisanem junaštvu zadržale petkratno premoč.

»To je istina!«

»Ali vzgled v majhnem: Ako se komu po navihnanosti ali kakor že posreči, da ujame par nasprotnikov ali jih po drznem junaštvu spravi na tla, takoj ga imenujejo juna, mu pripno svetinjo na prsi in častniki pišejo o njem, dočim se komaj opazi onih drugih, ki sicer brez orožja, a nič manj pogumni prihajajo v bojnem metežu k ranjencem, jih tolažijo, obvezujejo, odnašajo, se žrtvujejo v smrtni nevarnosti, da lečijo duševne in telesne rane, ki jih je zadala krvava dolžnost. A odlike pri teh so le redke, ker ni presenetljivih uspehov.«

»Bogme, ni prazno, kar praviš,« sem pritegnil sedaj.

»Ni ne, prepričan sem se o tem na mnogih slučajih. Predvsem sam na sebi. Ko sem takrat lovil Lahe v past, ali sem bil junak? Vraga, drzen sem bil kot stenica, ki ti zleze v uho, kadar spiš v postelji, kjer so doma. A imel sem pokazati na drzen način zajetih ujetnikov in odlikovan sem bil. In takrat, ko sem se udal, ali sem bil junak takrat? In potem, ko sem jo odkuril po rovu? Sram me je, kadar se spomnim. A pohvaljen sem bil vendar in zvitost mi je prinesla pohvalo. Da bi se jih bil junaški lotil takrat, posekali bi me bili in še vran ne bi bil več zakrokal za meno: Tako je, dragi tovariš.«

Ni drugače, moral sem mu pritrditi, prepričan me je.

»Vidiš, ne rečem da nimam poguma, a za junaška dela mi nedostaja pred vsem potrebne moči. Drzen sem že, tudi zviti, kadar je na mestu, dobro mi rabijo pa pred vsem slučajni, da temeljito poznam pogorje, da sem — lahko rečem — spreten planinec in da znam — v tej vojni zelo koristno — dobro italijanski, pa tudi »latinski in grški« če treba.«

»V tem vem, da se ne ustrašiš koga iz lepa,« sem se posmejal.

»Zato tudi uživam na fronti nekako eksdisciplinarnost, bi rekel, in pri meni nihče ne gleda na malenkosti, pa mi tudi ne zameri, ako zarobim katero tako, ki nima »pasirajna«. Saj vsi vedo, da me je malo prida in da se ne držim rad kislo.«

»In s častniki, kako izhajaš?«

»Hvala, dobro; imajo me radi, poveljnik me čista, Bataillonsspaßvogel mi pravi in večkrat je že trdil, da sem največ vreden pri njegovi četi, ker mu jo držim kvišku in skrbim, da se ne skisa. Ali je res ali ne, ne vem. Res pa je, da me je narava obdarila s humorjem in gorje, da me ni! Kako bi prebil vse grozovitosti, ki jih je kriva ta vojna, kako pozabil potokov krvi, ki jih je naplavila naša gora morija — Krn! Kako, kako, čestiti tovariši! Povej mi, kako!«

gnili Italijane, da so se po malo minutah obrnili in odleteli nazaj, naša pilota sta se pa s svojimi dragocenimi poizvedbami zmagoslavno vrnila domov.

Vojna kultura.

Velike cestne zgradbe na južnem bojišču.

Prometne razmere v nekaterih avstrijskih deželah ob začetku vojne niso bile ravno najboljše. Bodiš da je manjkalo denarja, bodiš iz kakega drugega vzroka — dejstvo je, da so se cestne zgradbe zane-marjale oziroma opuščale. To velja posebno za julijsko-karnijsko ozemlje na Koroškem, Kranjskem in severnem Primorju. Pomanjkanje dobrih prometnih zvez se je v vojni z Italijo zelo čutilo, premikanje in oskrbovanje čet je bilo zelo oteženo. Vojno vodstvo se ni dolgo pomišljalo, marveč je vzelo zgradbo potrebnih cest kratkoma-lo v svoje roke. In tedaj je naenkrat šlo: ceste, ki bi se morda ne bile nikdar zgra-dile ali pa šele v desetletjih, so nastale ta-korekoč čez noč. Tu ni bilo dolgočasnih enket in uradnih poizvedovanj in pisarij, marveč geslo je bilo: Graditi! Konec. In gradilo se je. In kako se je gradilo! Imel sem priliko dveh teh cest videti na lastne oči, se po njih voziti in hoditi. Tačas mi je še zabranjeno, kaj več povedati o teh ces-tah, le toliko izdam, da se nahaja ena v ozemlju Julijskih, druga pa v Karnijskih alpeh. Zlasti ona je stavila na inženersko umetnost izredno velike zahteve, ker je bilo treba zmagati silne višine; to bo gor-ska cesta prve vrste, enakovredna z zna-menito dolomitsko cesto.

Stroški za zgradbo teh cest so neiz-merno cenejši nego bi bili v miru, ker se za ta dela porabljajo ujeti Rusi. Na tisoče jih je videti ob cesti, kako kopljejo, tolčejo, bijejo, vlačijo bremena, čudna zmes naj-različnejših obrazov. Poleg ruskega muža-ka s tipično plavo polno brado zadeneš na prave zločinske obraze mongolskega kova. S tem pa lastnike teh obrazov nočem ža-liti. Morda so čisto dobri ljudje; vsekakor Rusi ne dajejo paznikom nobenega povoda za pritožbe, marveč so pri cestnem delu ravno tako voljni in ubogljivi kakor pri kmečkih delih. Tisoče ruskih ujetnikov straži le majhno število naših vojakov.

Kadar se vojna izdijva — enkrat se bo vendar morala! — potem bodo spadale te ceste med maloštevilne razveseljive spo-mine, ki nam jih bo zapustila; turistika in tujski promet jih bosta vesela, kajti te ce-ste odpirajo predele, ki je doslej alpinska turistika z njimi postopala po mačehovsko, od pravega tujkega prometa so bili pa sploh izključeni. In vendar so ti predeli prekrasni in zaslужijo, da se v potnih knji-gah zaznamujejo z zvezdico kot posebne znamenitosti. Ko sem videl veličastni skal-ni kotel v julijskem predelu, v katerem se ona cesta začne, se mi je nehote pojavila misel, kakšen gospodarski zaklad leži v ti, od narave tako sijajno obdarovani pokrajini. Če bi bilo to v Nemčiji ali Švici, bi se ta zaklad tudi takoj po vojni dvignil, podjetni ljudje bi pokupili zemljišča in nastale bi vile in hoteli, ki bi kmalu potegnili nase tuj-ce, ki bi prinesli v deželo denar. Ali se bo to zgodilo tudi pri nas? ...

Pa bodi temu kakorkoli: vsekakor za-sluzi vojna uprava, ki je izvedla to vele-delo in s tem omogočila gospodarski razvoj teh pokrajin, našo največjo hvaležnost.

Kako divjajo Lahi v »odrešenih« krajiš.

Dunaj, 6. oktobra. (Kor. ur.) Iz vojne-ga tiskovnega stana: Neki kmet, kateremu se je posrečilo, da se je preplazil iz svoje domače vasi Kozana južno od Šmartina skozi laško črto in prišel v Ljubljano, je poročal: Lahi so zagrozili, da bodo izgnali vse domačine nekam v Italijo, kam, niso povedali, ker dolže vse prebivalstvo, da vohuni. Brez dovoljenja vojaških oblasti ne sme nihče zapustiti kmetijskih domov. Celo za delo na polju se mora izposlovati dovo-ljenje. Ljudem so vzeli vse: opravo, sukno, kotle, obleko, živila itd.; živino so za sla-bo ceno odkupili. Za dva vola vredna 3000 kron so plačali le 1100 kron. Splošno, iz-vzemši nekaterih čet, postopajo s prebival-stvom slabo in mu ne zaupajo. Poštarija v Kozani so Lahi radi vohunstva obsodili v šestmesečni zapor. Kozanskega župnika so v neki noči odvedli, češ da je vohun. Ne samo, da plenijo, so Lahi uničili vsa polja. Sadje so Lahi pokradli, grozdje potrgali, še predno je bilo dozorelo, drevje so večino-ma posekali. Nekemu kmetu so uropali 300 kron, ko je šel v cerkev. Pleneče Lahe so skoraj vselej vodili častniki.

Značilna sodba laškega polkovnika o ro-parskem laškem napadu.

Milan. »Avanti« poroča: Laški pol-kovnik, ki nadzoruje zastopnike časopisja, je izjavil o položaju Italijanov ob Soči. Na-hajamo se v podobnem položaju kakor kdo, ki vlomi v kako hišo in se s svojima rokama, na kateri branilec tolče oklepa okna.

Dež in sneg.

Rotterdam, 6. oktobra. »Times« poro-čajo iz Milana: Dež in sneg vidno otežujeta operacije na tridentinski fronti. Po gorah je 17 stopinj mraza. Strelski jarki ob spod-nji Soči so pod vodo.

Lahi utrjujejo Verono.

Berlin, 6. oktobra. »Baseler Nach-richten« poročajo iz Milana: Verončani z velikim začudenjem opazujejo, ker gradi pred stalnimi utrdbami Verone 1800 de-lavcev poljske utrdbe.

33 laških generalov v štirih tednih odstav-ljenih.

Lugano, 5. oktobra. Skupno z včeraj odstavljenimi generali Nasalli, Nava, Rei-soli, Mirone, Giova, Caputo in Amadei je bilo v zadnjih štirih tednih odstavljenih 33 generalov.

Novi pozivi pod orožje v Italiji.

Rim, 5. oktobra. (Kor. ur.) Včeraj so bili pozvani pod orožje z 10. oktobrom vsi rezervisti pehote kakor tudi obrežne in trdnjavske artiljerije letnika 1884, bersa-glieri letnika 1883 in alpinci letnika 1883.

Laški ministrski svet.

Lugano, 6. oktobra. Včeraj popoldne je zboroval v Rimu ministrski svet, ki je sklepal o nujnih zadevah glede na nabavo streljiva in o nekaterih velevažnih voja-ških prenosovih, ki jih zahteva novi mor-nariški minister. Vojni minister je poročal o operacijah. Sonnino je poročal o izpre-membi politike na Balkanu in da se bo moral najbrže sporazum vojskovati na strani Srbije in Grške proti Bolgariji. Končno se je posvetoval ministrski svet o umestnosti vojnega davka, ki naj bi ga plačevali za vojno nesposobni do 45. leta. Finančnemu ministru so naročili, naj o tem

natančneje poroča prihodnjemu ministr-skemu svetu.

Lahom manjka drobica.

Bruselj, 6. oktobra. Angleške veleban-ke ne morejo sprejeti večjega posojila, ki ga žele Italijani. Zakladni minister se za to pogaja z londonskimi bankami, da bi sprejela 5% menice na državni zaklad za dobo enega leta. Sodi se, da bodo angle-ške banke prevzele skromen znesek. Itali-janski zakladni minister se je pričel pogajati tudi s sporazumu štirih prijaznimi ban-kami v Newyorku, a dvomijo, da bi Lahi pri Američanih uspeli, ker potrebujejo svoj razpoložljiv denar za angleško-francosko posojilo.

Slabo razpoloženje v Italiji.

Lugano, 6. oktobra. Izdelovanje muni-cije v Italiji bodo povečali, da bodo odpo-mogli zaveznikom. Cadornova poročila so vedn krajša. Da bi nekoliko odvrnil slabo razpoloženje italijanskega ljudstva, ki se v ententnem koncertu čuti postavljeno na tretje mesto, zabava »Corriere« svoje bral-ce zelo obširno o strahotah in nevarnostih zimske gorske vojske.

Srbski častniki v Italiji.

Lugano, 6. oktobra. (K. u.) Iz Neaplja se poroča: Pripeljalo se je pet višjih srbs-kih častnikov, ki so odpotovali v Rim v vojno ministrstvo. Dohod srbskih častnikov in nenavadno hitro vpoklicanje novih ita-lijanskih rezerv se tolmači, da namerava Italija poslati vojake v Srbijo čez Valono in čez Drač.

Vojska z Rusijo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 6. oktobra. Uradno se razglša: Nobene izpremembe.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 6. oktobra. Veliki glavni stan:

Vojna skupina generalfeld-maršala pl. Hindenburga.

Sovražnik je včeraj pričel zopet v večjem obsegu napadati med jezerom Driswjaty in Krevom. Napadi so bili od-bit ali so se pa zrušili v ognju. Začetne uspehe je dosegel sovražnik pri Kosjanih in tik južno od jezera Wisznjew. S proti-napadi se je položaj zopet za nas vzravnal s težkimi izgubami za sovražnika.

Vojni skupini generalfeld-maršalov princa Leopolda Ba-arskega in pl. Mackensena.

Položaj je neizpremenjen.

Vojna skupina generala pl. Lin-singena.

Zahodno od Czartoryska so se vneli boji.

Vrhovno vojno vodstvo.

NOVO RUSKO »TOLAŽILNO« POROČILO.

»Frankf. Ztg.« priobčuje iz Petrogra naslednjo brzojavko z dne 5. oktobra, ka-tero ponatiskujejo tudi graški listi:

Petrograjska brojavna agencija na-znana; Nemško oboroževanje, ki se je vršilo več nego eno človeško dobo, je do-vedlo tudi v drugih velikih državah k ne-prestanim oboroževalnim odredbam. Da-lje je imelo to oboroževanje za posledico tudi mobiliziranje industrije ter končno povzročilo med zavezniki sklep, da udari-jo sovražnika z njegovimi lastnimi sred-stvi. Danes je že mogoče ugotoviti, da se namen zaveznikov srečno uresničuje. Pe-klenski ogenj francoske artiljerije in čudo-vito moč ruskega artiljerijskega ognja voj-ni dopisniki in vojaški sodrujniki nemških listov vedno češče zamolčujejo. Z drugimi besedami: Prišel je trenutek, ko mora nem-ški glavni stan obžalovati, da je dal lahke-ga srca zgled nezasišane razsipanja iz-strelkov. Nemčija sebe ne more več pre-kositi, dočim se nahajajo zavezniki v ugod-nejšem položaju; svoje municijske zaloge tako pomnožujejo, da bodo mogli že samo s tem zlomiti nemški militarizem. Učinki tega novega položaja postajajo na ruski fronti vedno bolj očitni. Vsa prizadeva-nja sovražnika pri Dvinsku so se izjalovi-la. Celo peklenski ogenj njegove artiljerije ga ne spravi bliže k Dvinsku. Njegovi ofen-zivi na fronti Polozk-Vilejska se stavi na-sproti energičen odpor. Isto velja tudi za druge pokrajine. Sploh: Vojna ima za nemški glavni stan pripravljena še prese-nečenja. Nemški ujetniki izpovedujejo, da je sodelovanje ruskega vzhodnega bro-dovja pri uničenju nemških utrdb med Tu-ckumom in Schlockom v okolici Rige Nemce popolnoma presenetilo. Ni jim prišlo na misel, da bi bolj pazili na levo krilo. Pri Dvinsku so začeli Nemci, glasom za-sebnih veti, južno in zapadno od mesta za morskno črto graditi utrdbe. Njihov neuspeh na tej točki jim je prinesel težke izgube in jim uničil upanje na zmagovito prodiranje. Sedaj se omejujejo na to, da doslej zasede-no črto utrdijo. Enaki slučaj bi se mogli navesti iz drugih odsekov. Razpoloženje

naših čet je izborna. V nekem zasebnem pismu izjavlja častnik, ki se mudi v okoli-ci Rige, da Riga ne bo postala plen so-vražnikov. Zasebne vesti s cele fronte go-vore o izrednem navdušenju, ki vlada v naši armadi. Listi izjavljajo, da so se s fronte prišli ministri vsi enoglasno izjavili, da je razpoloženje v armadi izvrstno. Vsa-kogar napolnjuje gotovost zmagovitega zvršetka. Oprema armade je povsem za-dovoljiva. Vsem potrebam armade se v polnem redu zadošča.

Kaj naj k temu ruskemu poročilu pri-stavimo?

Rusi se znajo tolažiti, pri tem pa va-rajo sami sebe.

BOJI OB BESARABSKI MEJI.

Črnovice, 5. oktobra. Na besarabski obmejni črti severovzhodno od Črnovic blizu brega reke Pruth so danes ponoči Rusi ljuto napadali naše postojanke. Boj je trajal od 9. ure ponoči do polnoči. Pod-vzeli so bili 5 naskokov. Uspeli Rusi niso nikjer. Na enem mestu so poizkušali pre-plavati Prut, da bi bili napadli naše blizu Rumunije nahajajoče se postojanke. Uto-nilo je veliko ruskih vojakov. Mnogo ru-skih granat je padlo na rumunsko ozemlje in povzročilo tam obilo škode.

BREZUSPEŠNI RUSKI SUNKI NA JUGO-VZHODU.

Curih, 5. oktobra. »Tagesanzeiger« poroča z vzhodne bojne črte: V južnem od-seku vzhodne bojne črte so Rusi vse, kar so pridobili med svojim prodiranjem, na zaveznike zopet izgubili. Avstriji in Nemi-ci stoje zopet kot zmagovalci ob Seretu, ob Ikvi in ob Stubjelu. Strašne žrtve Ru-sov človeških življenj so ostale tudi zdaj zamen.

POLJAKI MOLČE IN ČAKAJO.

Budimpešta, 6. oktobra. Posebni po-ročevalec »Az Esta« se je razgovarjal v Varšavi z mestnim predsednikom knezom Lubomirskim, ki je izjavil: Z ozirom na to, ker sem še ruski podanik, moram biti zelo previden. Pruse smo smatrali vedno za so-vražnike poljstva; upali in želeli smo, naj bi bil zmagal sporazum štirih. Z mazo Nemcev se je seveda vse izpremenilo. Poljska politika zdaj molči, poljske politi-ke zdaj sploh ni. Čakamo in molčimo. Odo-bravati zato tudi ne morem agitacije poljs-ke legije. Naloga Poljakov je, da čakajo trezno in mirno kako da se razvijejo stva-ri. Velik del članov poljskega plemstva se nahaja, odkar je izbruhnila vojna v Švici in v nevtralnem inozemstvu. Ostali ple-miči so zapustili z Rusi deželo. Nek drugi knez Lubomirski, ki je avstrijski držav-ljan in ki je bil pobegnil iz Galicije in ki je bil navzoč med razgovorom, je tu pose-gel s sledečimi besedami vmes: Da, neum-ljiva strašna krivica poljskega plemstva je, ker je bežalo z Rusi pred Nemci.

GOVORICE O POSEBNEM MIRU RU-SIJE.

Kodanj, 6. oktobra. (Kor. ur.) »Rusko Slovo« poroča: Predsednik dume Rodzi-anko je izjavil: Lopovi so tisti, ki govorijo o posebnem miru Rodzianko je potrdil po-ročilo, da je bil odstavljen sprejem pred-sedstva dume pri carju. Ni verjetno, da bi se duma kmalu sklicala.

RUSKO LJUDSTVO HREPENI PO MIRU.

Bukarešt, 6. oktobra. »Seara« piše, da se mirovne struje v Rusiji vedno bolj mno-že. V širokih masah ruskega ljudstva se

vzbuja mogočno revolucionarno gibanje, ki bo kmalu javno nastopilo. Ruski kmet se ne obrača več z udanimi prošnjami do carja, marveč stavi zahteve. Tako so n. pr. kmetje v Stavropolu protestirali proti are-taciji poslanca Omipke in zahtevali, da se car odstavi. V krajih omikancev vlada isto prepričanje. Vsa Rusija želi mir. V Odesi, Kijevu, Petrogradu in Moskvi govorijo pov-sod o posebnem miru in vsakdo je prepri-čan, da bo mir najkasneje v dveh mesecih podpisan. In kaj bo potem? S tem vprašanjem konča rumunski list svoj članek.

POMANJKANJE ČASTNIKOV V RUSIJI.

Petrograd, 6. oktobra. (K. u.) Izšel je carjev ukaz, ki določa, da je za vstop v častniške šole potrebno precej manj pred-izobrazbe kot doslej.

CAR VRNIL POVELJSTVO 118 RUSKIM ČASTNIKOM.

Kodanj. Ruski armadni list objavlja, da je car reaktiviral 118 stabnih in front-nih častnikov, ki jih je bil odstavil še ve-liki knez Nikolaj Nikolajevič.

SKLEPI MINISTRskega KRONskega SVETA.

Berlin, 6. oktobra. Iz Stockholma se poroča: V kronskem svetu so odločilno sklepali o notranji politiki. Zanesljivo se trdi, da so odobrili, naj se zatre liberalno stremenje po prenosovih. Položaj znači, da sta bila poveljnika petrograjskega in moskovskega vojnega okraja za to odstav-ljena, ker nista s silo zadušila nemirov in stavk.

BIVŠI RUSKI VOJNI MINISTER SUHO-MLINOV OBDOLŽEN, DA JE BIL POD-KUPLJEN.

Berlin, 6. oktobra. »Neue Züricher Ztg.« poroča iz Petrograda: Vrhovna pre-iskovalna po carju imenovana komisija je dognala dejstva, vsled katerih dolže biv-šega vojnega ministra Suhomlinova, da je bil podkupljiv in so zato uvedli proti njemu za zdaj preiskavo. Poleg podkupljivosti dolže Suhomlinova še drugih prestopkov.

IZGUBLJENE RUSKE VOJNE LADJE.

Kodanj. Ruski listi poročajo, da so izgubili Rusi od začetka vojske 58 ladij, med njimi 18 jadrnic in 21 parnikov.

Boji na zahodu.

Nemško uradno poročilo.

Berlin, 6. oktobra. Wolff poroča iz velikega glavnega stana:

Na višini severovzhodno od Neuville je bil odbit francoski napad z ročnimi gra-natami. V Champagni so poizkušali Fran-cozi tudi včeraj na dosedanj napadalni črti zopet pričeti napadati. Z močnim ognjem artiljerije, ki se je povišal popol-dne do največje ljutosti, je nameraval so-vražnik pripraviti našo postojanko za splo-šen napad, medtem je na celi bojni črti pripravil svoje napadalne čete. Pod artilje-rijskim ognjem se je Francozom le na ne-katerih mestih posrečilo, da so izvedli na-skok, a kjer so naskakovali, so bili s tež-kimi izgubami zopet vrženi nazaj. Tako se je popolnoma zlomil ob cesti Somme-Py—Souain večkrat ponovljeni naskok. Tudi severno kakor severovzhodno od Beausejour Ferme in severovzhodno od Ville sur Tourbe so bili napadi popolnoma brezuspešni.

Angleško poročilo 1. oktobra 1915 trdi, da so nadvladali Angleži v zračnem boju nad našimi letalci. O tem poda naj-boljšo pojasnilo sledeče poročilo: Meseca septembra je bilo izgubljenih nemških le-tal: V zračnem boju 3, pogrešani 2, sestrel-jeni s tal 2, skupno 7 letal.

V isti dobi so izgubili naši nasprot-niki Angleži v zračnem boju 4, Francozi 11; Angležem je bilo s tal sestreljeno 1 le-talo, Francozom 4; v naših in za našimi črtami so se morala spustiti na zemljo 3 angleška in 7 francoskih letal. Skupno: Angleži 8, Francozi 22, to je skupno 30 letal.

Najvišje vojno vodstvo.

Francosko uradno poročilo.

Pariz, 2. oktobra. Naša artiljerija je sodelovala v Belgiji, ko je angleško bro-dovje obstreljevalo nemške baterije pri Westende. Sovražna artiljerija v Artois je obstreljevala našo celo bojno črto med Neuville—Saint Waast in gozdom severno od Soucheza. Odgovarjali smo zelo krepko. Na obeh straneh močan ogenj iz topov, se-verno od Berry-au-Bac, pri Cholera-Fme in južno od tam pri Sapiigneul. Na bojni črti v Champagni ogenj artiljerije na obeh straneh; sovražnik je zopet uporabljal du-šljive pline. Med rekama Maas in Mosel, severno od Flirey, ogenj nemške artiljerije v salvah na naše strelske jarke, ki ga je končal nastop naše artiljerije.

Na Lotrinskem je bil zopet vržen in razkropljen močan oddelek sovražnika južno od gozda Parroy.

Zračni boji na francoskem bojišču.

Pariz, 6. oktobra. (Kor. ur.) »Agence Havas« poroča: Naš »rakoplov« Alsace«

229. števil.

ki se je bil odpeljal 2. t. m. na neko ob-
streljevanje, se ni vrnil v svoje domače
pristanišče. Po nekem poročilu iz nemške-
ga vira se je baje izkrcal pri Rethelu in je
bila njegova posadka ujeta. Nek Zeppeli-
nov zrakoplov je preletel ponoči od 3. na
4. t. m. Chalons, kjer je vrgel več bomb,
ki so povzročile nekaj stvarne škode.

V Champagni je zadelo neko naše bo-
jno letalo zavezan sovražni zrakoplov, ki
je padel v plamenu. Neko naše brodovje,
60 letal močno, je obmetavalo z granatami
danes kolodvor Vayers, letališče in kolo-
dvor Challerange; 300 granat je pa bilo vr-
ženih na druge točke, ki so bile zadete.
Bombe letalcev so dalje razdelile v dva
dela nek vozeč vlak pri kolodvoru Laon.

**Dva milijona streliv in 30 divizij — brez
uspeha.**

Bern, 6. oktobra »Bund« poroča, da je
pri angleško-francoski ofenzivi nastopilo
30 divizij, ki so oddale dva milijona stre-
lov. Kljub temu se je ofenziva izjalovila.

**O izgubah med velikimi napadi Angleži se
niso poročali.**

London, 6. oktobra. (Kor. ur.) Najno-
rejši seznam o izgubah obsega imena 92
častnikov in 1749 mož »Daily Mail« opo-
zarja, da ta seznam s 27. septembra ne
obsega še izgub v zadnjih bojih na zahod-
nem bojišču.

Indijski podkralj o dobi vojske.
London, 5. oktobra. »Reuter« poroča
iz Sinle: Ko se je bil zaključil postavoda-
jalni svet, je izjavil podkralj: Čete ob in-
dijski meji napadejo večkrat fanatični ro-
dovi. Napadi se vedno odbijejo z znatnimi
izgubami. Rodovi v indijskih mejah so
ostali mirni. Tudi Afganistan je strogo nev-
tralen. Perzija je v gotovi meri nemirna.
Podkralj je izjavil, da se bo končala vojska
v nekaterih mesecih.

Razna poročila.

NEMČIJA IN ZDRUŽENE DRŽAVE.

Washington, 5. oktobra. Po obisku
nemškega veleposlanika grofa Bernsdorffa
v državnem oddelku je izjavil državni taj-
nik Lansing: Nemčija priznava, da napad
podmorskega čolna na »Arabic« ni odgo-
varjal izdanim navodilom. Nemčija je pri-
pravljen, a obveznosti ne prizna, da pla-
ča odškodnino za izgubo ameriških člove-
ških življenj. Pismo, ki jo je izročil grof
Bernsdorff državnemu tajniku, izjavja, da
je izdal cesar poveljnikom podmorskih
čolnov tako določena povelja, da se ne bo
več ponovil dogodek, kakršen se je zgodil
z »Arabicom«.

AMERIKA GRADI NOVE HITRE KRI- ŽARKE.

London. (Kor. ur.) Reuter poroča iz
Washingtona: Združene države so skleni-
le, da zgradi veliko število hitrih bojnih
križark.

Dnevne novice.

+ Tretje avstrijsko vojno posojilo. C.
kr. korespondenčni urad je objavil 6. t. m.
načrt o tretjem avstrijskem vojnem po-
sobilu in o podpisovalnih pogojih. Podpisov-
alci bodo plačali 93 K 60 vin. (vrednost
je 100 K), obresti bodo znašale 5½% in
se bodo izplačevale v polletnih obrokih.
Le prvi odstrižek, 1. januarja 1916, in zad-
nji 1. oktobra 1930, je četrletni; vojno po-
sobilje je prosto davka. Zadolžnice so iz-
stavljene v odstrižkih po 100, 200, 1000,
2000 in 10.000 in v odstrižkih, ki predstav-
ljajo več kot 10.000 K. Pri podpisovanju
200 K se mora nabavna cena cela vpla-
čati, pri podpisovanju nad 200 K se vplača
pri priglasitvi 10%, 6. decembra in 5. ok-
tobra pa 20%, 5. februarja 25%, ostanek
pa 6. marca. Avstro-ogrška banka in vo-
jna posojevalna blagajna podeljujeta na
obligacije, oziroma načasne listine po-
sobilja za pol odstotka nižje kolikor bo zna-
šala vsakokratna eskomptna obrestna me-
ra. Podpisovanje se prične 7. oktobra in
se zaključi 6. novembra.

+ Simon Gregorčič v nemškem pre-
vodu. Naš odlični rojak Rudolf pl. Grado-
lin je v nedeljski »Reichsposti« priobčil
lepo črtico o Simonu Gregorčiču in nem-
ške prevode Gregorčičevih pesmi »Cesar-
ski razglas«, »Za dom med bojni grom« in
»Odlikovanje«.

+ Odlikovanje novomeškega prošta.
Njegova c. in kr. Visokost nadvojvoda
Franc Salvator je podelil novomeškemu
proštu preč. gosp. dr. Seb. Elbertu
častno znamenje Rdečega križa II. vrste z
vojno dekoracijo brez takse.

+ Glasilo ogrske neodvisne stranke
proti razširjenju pouka nemščine v ogrskih
šolah. Glasilo neodvisne stranke »Magyar-
ország« protestira energično proti načrtu
načelnika ministra Jankovicha, ki hoče in-
tenzivnejše gojiti pouk nemščine na Ogr-
skem.

+ Kratki dopusti, podobni dopustom
ob setvi se bodo podeljevali za setev ozi-
mine. Dopusti se bodo podeljevali v turnu-
skih sporazumno vojaških poveljstvih in poli-
tičnih oblastih.

+ Odlikovanja. Red železne krone

3. vrste z vojno dekoracijo je dobil pol-
kovnik 7. ulanskega p. Robert pl. Zaba.
Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno
dekoracijo je dobil nadporočnik 99. pp. Ar-
tur Trojan. Ponovno najvišje pohvalno
priznanje je dobil nadporočnik 10. drag. p.
Ivan Aljančič. Najvišje pohvalno priznanje
je dobil polkovnik 7. polj. top. p. Erih
pl. Walzel, pri 94. inf. četnem div. povelj-
stvu; nadporočnik 7. polj. top. p. Ervin vi-
tez Mehlem; nadporočnik 97. pp. Fric Be-
nedikt; poročnik 9. trenske divizije Karel
Šnajberk; asist. zdravnik dr. Franc Brata-
nič. Srebrni zaslužni križec s krono na
traku hrabrostne svetinje sta dobila: ognji-
čar 5. trd. top. p. Franc Jenko in ognjičar
6. trd. top. p. Ernest Pettersch. Srebrni
zaslužni križec na traku hrabrostne svetin-
je je dobil deseterik železniškega polka
Anton Kovačič. Srebrno hrabrostno sve-
tinjo 2. vrste so dobili: kadet Erik vitez
Pirkenau, narednik Krassich Edmund,
četovodja Springer Peter, deseterik Stein-
wender Anton, poddeseterik Stöffler Jurij
in Zagar Maks, infanterista Knez Tomaž
in Wirt Ludvik, vseh osem pri 7. pp.; ognji-
čar Bergmann Ivan, četovodja Medved
Ivan; deseterika, tit. četovodji Krasser Ru-
pert in Pečecnik Anton, bat. trobentač
Juvancič Karel, deseterika Lang Josip in
Rauscher Magnus, predmojstra Ahac Raj-
mund in Hauschitz Albin, vseh devet pri
3. gorskem top. p.; častniški namestnik
96. pp. Lekan Rudolf. Ponovno najvišje
pohvalno priznanje je dobil črnovojski poro-
čnik 97. pp. dr. Anton Pavliček. Zlat za-
služni križec na traku hrabrostne svetinje
je dobil sanitetni praporščak v rezervi Ja-
nez Jensterle. Srebrni zaslužni križec s
krono na traku hrabrostne svetinje so do-
bili: rač. podčastnik 1. dež. strelskega
polka Ivan Serp; orožniška nad. straž-
mojstra Alojzij Šegula in Karel Vrečko,
oba pri dež. orož. poveljstvu št. 6. Dr. Pa-
vel Kanc, c. kr. višji zdravnik in vipavski
okrajni zdravnik je dobil najvišje pohvalno
priznanje za izvrstno in požrtvovalno za-
držanja pred sovražnikom. Vitezki križec
Franc Josipovega reda na traku vojaškega
zaslužnega križa je dobil topniški opravni
nadupravitelj Božidar Drennig, pri 2. ar-
madnem etapnem poveljstvu. Ponovno
najvišje pohvalno priznanje je dobil nad-
poročnik 7. polj. top. p. Ervin vitez Meh-
lem. Najvišje pohvalno priznanje je dobil
poročnik 84. pp. Ivan Perko. Zlat zaslužni
križec s krono na traku hrabrostne sve-
tinje je dobil vojaški višji živinovozdravnik
5. drag. p. Franc Kolbe. Zlat zaslužni kri-
žec na traku hrabrostne svetinje je dobil
sanitetni praporščak 7. lov. bat. Josip
Weinhandl. Srebrni zaslužni križec s kro-
no na traku hrabrostne svetinje so dobili:
rač. podčastnik 7. polj. top. p. Avgust Jaz-
bec, rač. podčastnik 7. lov. bat. Franc
Schlag, podkovski mojster 28. polj. top. p.
Josip Komar, četovodja, titularni narednik
27. pp. Rudolf Krajnc pri 6. inf. četni divi-
ziji, in četovodja, tit. nadlovce 7. lov. bat.
Franc Stirn. Srebrni zaslužni križec na
traku hrabrostne svetinje je dobil deset-
nik, tit. četovodja 1. železniške stot. Franc
Sovrč. Srebrno hrabrostno svetinjo 1. vr-
ste so dobili: četovodja 48. pp. Perko Šte-
fan; praporščak Dolšak Viljem, kadeti
Brada Ivan, Hofferek Miroslav, Kaučič
Karel, Lavrenčak Viktor, Veselič Drago-
tin in Wieden Emil, četovodja Hočevar
Franc in poddeseterik Snoj Ivan, vseh de-
vet pri 17. pp.; kadet Auer Franc, četo-
vodja Ričar Alojzij, deseterika Terboš
Franc in Lamprecht Josip in infanterist
Kollmann Martin, vseh pet pri 47. pp.; na-
rednik Puklavec Anton, deseterik-tit. četo-
vodja Fras Mihael, tit. četovodja Triller
Ivan in deseterik Zaveršnik Maks, vsi štirje
pri 87. pp. Srebrno hrabrostno svetinjo
2. vrste so dobili: praporščak Adamek Vla-
dimir, deseterik Rečen Franc in infanteristi
Eppich Ivan, Kselman Miroslav, Ogrizek
Jakob, Petrič Franc, Simončič Janko in
Stražisar Jakob, vseh osem pri 17. pp.;
četovodji Bač Rudolf in Kostanjevec Mar-
tin, deseteriki Dyhdatevicz Dioniz, Antolič
Martin, Dusil Vencel, Gradišnik Josip,
Kosi Tomaž, Molan Mihael in Vidovič
Martin, poddeseterik-tit. deseterik Mathaus
Josip, poddeseteriki Baumkircher Ivan, Go-
bec Franc, Slana Jurij, Vidovič Franc, in-
fanteristi Kalšek Franc, Leskošek Martin,
Lubec Franc, Melanšek Rudolf, Osenjak
Martin, Perbil Vinko, Potnik Anton, Te-
kauc Anton, Trepanc Tomaž, Vavra Jaro-
slav, Vedlin Karel in Zagožen Ivan, čast-
niški slugi Havel Josip in Wolf Anton,
vseh 28 pri 87. pp. Bronasto hrabrostno
svetinjo so dobili: četovodji Fabrizious Ru-
dolf in Bračika Ivan, deseterik Ciepielow-
ski Ladislav, deseterik Košmerl Alojzij,
poddeseteriki Černe Ivan, Jeraj Jakob,
Kožel Ivan, Muhi Florijan, Petrič Josip in
Strumelj Jakob, infanteristi Ahlič Josip,
Bele Anton, Bevc Josip, Erjavec Jakob,
Grabner Franc, Gradišar Ignacij, Švajger
Franc, Kocmur Anton, Korožec Josip, Le-
kič Franc, Matkovič Ivan, Mirt Alojzij,
Novinc Ivan, Remic Franc, Reven Anton,
Rus Josip, Schleimer Henrik in Vovk Ivan,
vseh 28 pri 17. pp.; naredniki Berthole Jo-
sip, Engelbert Karel, Govejšek Alojzij
četovodja Kostanjevec Martin, deseterik,

tit. narednik Kristan Ivan, deseteriki Appel
Oskar, Ramsak Anton, Ringer Ivan, Turk
Jurij in Železnikar Josip, poddeseterika
Pulko Herman in Urbanc Ignacij, infante-
risti Babič Albreht, Drejnik Ivan, Javor-
nik Rudolf, Kosce Ivan, Kovač Alojzij,
Krajnc Franc, Maurinc Anton, Medved
Ivan, Pikel Josip, Počivalnik Alojzij, Ratej
Franc, Ropotar Rudolf, Rozman Franc, Si-
monišek Ivan, Sprach Franc, Trabas Oton
in Moškon Franc in častniški sluga Bratun
Ferdinand, vseh 30 pri 87. pp.; topničarja
8. top. p. Hafner Valentin in Vrečko Mi-
hael.

+ Beguncem iz Galicije, kateri so
stanovali v političnih okrajih Tarnow,
Rzeszow, Brzozow, Sanok, Dobromil,
Przeworsk, Jaroslav in Gorlice, izključivši
mesto Gorlice in občine Strozowka, Luzna,
Niezajowna in Mszanka, je vrnitev v te
kraje dovoljena. Oni, ki so brez sredstev
in nameravajo odpotovati domov pred
19. oktobrom t. l., so deležni raznih ugod-
nosti na železnicah. Oglasiti se morajo v
svrhu, da se jim napravi priporočilo za
prsto vožnjo na c. kr. okrajnem glavar-
stvu oziroma policijski oblasti svojega bi-
vališča.

— Pismo iz ruskega ujetništva. Starši
nadporočnika 17. pešpolka Friderika Kren,
ki je svoj čas težko ranjen prišel v rusko
ujetništvo, so prejeli naslednje sinovo pi-
smo: Spaskoje pri Vladivostoku, dne 4. sep-
tembra 1915. Ljubi starši! Veseli me, da
ste zdravi in hitim vam isto poročati o
sebi. Doslej sem prejel od Vas vsega de-
vet kart; zadnja je datirana z dnem 27. ju-
nija, prejel 4. septembra. Jaz sem vam do
danes pisal kakih 100 komadov. Koliko
ste jih prejeli? (Starši so prejeli približno
30 kart.) Kako je s Feliksom? (Nadporo-
čnikov brat in tačas enoletni prostovoljec
v 17. pp.) Zelo ga zavidam in si vsako uro
želim, da bi mogel biti na njegovem mestu.
Tu smo trije častniki in 11 mož našega
polka. Živim čisto ločen od sveta in že
mesece ne vem ničesar, kaj se godi po
svetu. Dobivamo po 50 rubljev na mesec,
kar ima efektivno nakupno vrednost 100 K.
Nad dve tretjini porabim za hrano. Osta-
nek za tobak itd., obleko, perilo in za pod-
pore ujetemu moštvu. Zelo bi me veselilo,
ko bi mi Feliks kaj naznanil o mojem
polku. O mojem slugi Ženku ne vem nič-
esar, le toliko vem, da se je nahajal neki
sluga moje stotnije meseca oktobra 1914
v Barnaulu, gubernija Tomsk, Sibirija. Pi-
sal sem tjejak. Prosim, pošljajte samo do-
pisnice Rd. križa; odprava je krajša. Pri-
srčne pozdrave in poljube vsem! Fric.

— III. 5 in polodstotno avstrijsko vo-
jno posojilo. Ljubljanska kreditna banka v
Ljubljani, kot član avstrijskega konzorcija
in kot oficijelno subskripcijsko mesto, spre-
jema začenši s 6. oktobrom t. l. po origi-
nalnih pogojih glasom objavljenege pro-
spekta prijave za III. pet in polodstotno
avstrijsko vojno posojilo in vabi p. t. re-
fektante k obilni udeležbi pri subskrip-
ciji. Na željo je Ljubljanska kreditna ban-
ka pripravljena lombardirati subskribira-
ne komade po originalnih pogojih.

— Dopisovanje z vojnimi ujetniki v
Srbiji je, kakor c. kr. korespondenčni urad
javlja, do nadaljnjega ustavljeno.

— Trebušni legar zelo divja po vipav-
skih občinah.

— Umrli je v Postojni gospod Ivan
Burja, c. kr. evid. nadoficial, v starosti
65 let.

Primorske novice.

Naše zastave v Gorici. Dne 5. okto-
bra, so povodom cesarjevega godu vihrale
zastave po mestu. Med temi je bilo tudi
nekaj belo-modro-rdečih. Tako je dobila
tudi naša trobojnica v Gorici svojo pra-
vico.

Kje so slovenski goriški poslanci? O
poslancu Miklavču, ki je tudi župan v Ko-
baridu, je že znano, da se nahaja doma
pod italijansko oblastjo. Drugi poslanec iz
Gor, Mikuz in Sv. Lucije, se nahaja v Cer-
klem, Gorjup iz Kanala, ki je tam tudi
županov, je begunec v Novem mestu na
Kranjskem, Kanal je bil namreč evakuir-
an, tolminski dekan, poslanec Rojec, je
sedaj na Goriškem, sedaj na Kranjskem,
sedaj na Štajerskem, pred dnevi je hodil
okoli po nekaterih delih goriške dežele
skupno z deželnim glavarjem dr. Faidutti-
jem, poslanec Rutar, višjesodni svetnik, se
nahaja v Ajdovščini, kjer ima sedež gori-
ško okrožno sodišče, dr. Gregorčič, ki je
bolehen, se nahaja baje na Dunaju, posla-
nec Fon je bil te dni povišan za nadporo-
čnika-avditorja, dr. Podgornik je bil pokli-
can kot častnik v vojaško službo, ajdovski
župan Kovač je doma, o drugih pa se bo
pozneje poročalo.

Za vojnega kurata je vpoklican č. g.
Jakob Mejak, kaplan iz Jelšan v
Istri.

Semeniška ulica v Gorici je pri bom-
bardiranju bolnišnice »Rdečega križa« zelo
trpela: Vse je prelučnjano in prepiškano.
Šipe pobite, raz streh dere ob deževnih
dneh voda, tako da mora človek hoditi
sredi ceste, če se sploh ne izogne te ceste.

Saj se je razmeroma največ nesreč pripe-
tilo na tem kraju.

Vreme v Gorici je bilo skoro celi pre-
tekli teden deževno.

**Maksimalne cene za razglednice v
Gorici.** Tudi razglednicam so postavili v
Gorici maksimalne cene. Navadne raz-
glednice se ne bodo smele prodajati dražje
kot 15 h ena.

Krušno vprašanje je v Gorici za sedaj
rešeno. Mestni magistrat izda krušne na-
kaznice za cel mesec. Cena kruhu ni vi-
soka, kg po 66 h.

**Prodaja zmrznjenega govejega mesa
v Trstu.** Cesarjski komisar v Trstu poroča:
Dne 6. in 7. t. m. se bo v Trstu v mesnicah,
ki izobesijo tozadevno tablo, prodajalo ob-
činstvu zmrznjeno goveje meso po sledečih
cenah: sprednji del z doklado 5 K 36 vin,
zadnji del z doklado 5 K 92 vin. kg.

Smrt za domovino. Padel je dne 3. sep-
tembra na severnem bojišču v cvetju mla-
dosti šele 18letni mladenič Alojzij Tominc
iz Barke pri Divači na Primorskem. Bil je
ravno izučen trgovec. K vojakom je šel
meseca maja leta 1915. Stariši tudi od sta-
rejšega sina Ivana ne čujejo ničesar že od
4. junija t. l.

Ljubljanske novice.

**Ij Za otvoritev slovenske in italijan-
ske ljudske šole za begunce v Ljubljani** se
je oglasilo tako število učiteljskih moči, da
v slučaju otvoritve omenjenih šol ne bo
mogoče nastaviti niti desetino priglasi-
teljev in učiteljic. V očigled temu opo-
zarja »Posredovalnica za goriške begunce
v Ljubljani« vse take učitelje-begunce,
ki niso sedaj nameščeni, da se jim nudi v be-
gunskih naselbinah prav lepa in hvaležna
naloga revnim in nesrečnim beguncem laj-
šati njih bedno stanje. Povsod, kjer se
namreč begunci nastanjeni v večjem šte-
vilu, bo vlada nastavila poleg duhovnikov,
ki so večinoma že vsi na svojih mestih, tu-
di zelo veliko učiteljev, učiteljic, učiteljic
ročnih del in vrinaric, ki bodo proti še po-
sebnim odškodnini delili begunskim otrokom
pouk in razvedrilo. Vsi ti učitelji in učite-
ljice ne bodo nastanjeni v skupnih bara-
kah, temveč so za nje pripravljene poseb-
ne hišice s primernimi sobicami, v katerih
bodo ločeni od drugih stanovali. Posredo-
valnica za goriške begunce apelira zato na
vse učitelje in učiteljice, ki se nahajajo raz-
kropljeni po deželi, da se dajo v ta namen
Posredovalnici za goriške begunce na raz-
polago. Vsi, ki bi bili pripravljeni sprejeti
ta mesta, prosimo, da se v najkrajšem času
pismeno ali ustno oglašate pri »Posredoval-
nici za goriške begunce v Ljubljani«, Du-
najska cesta 38.

Ij V ruskem ujetništvu je, kakor iz-
kazuje uradni izkaz izgub št. 281, rezervni
poročnik dr. Ivan Šiška iz Ljubljane.

Ij Železničarjeva nesreča. Ponoči med
vožnjo na tržaški progi si je včeraj močno
poškodoval desno roko Jožef Črnač, spre-
vodnik južne železnice, stanujoč v Zeleni
jani št. 141. Kako je prišlo do nesreče,
ne ve povedati, ker pravi, da se je šele v
Borovnici zavedel. Pripeljali so ga takoj
v deželno bolnišnico.

**Ij Razglas c. kr. deželne vlade za
Kranjsko.** Izdelovanje drobnega peciva
ostane za zdaj prepovedano. Obrtniško iz-
delovanje necukranega prepečenca (vode-
nega) je dovoljeno le s posebnim dovolje-
njem deželne vlade. Kruh se sme izdelo-
vati in spravljati v promet samo iz pšenič-
ne krušne moke ali iz ržene moke ali iz
poljubne zmesi teh vrst moke v hlebcih
ali štruchah s težo 980 gramov ali 490 gra-
mov. Cena po določilih § 4. izdelanega
kruha s težo 980 gramov se določa na 52 v
in onega s težo 490 gramov na 26 v. Peki
in prodajalci kruha so dolžni, na zahtevo
dati kruh v najmanjši 70 gramov za ceno
4 vin (§ 6). Obrtniško izdelovanje slašči-
čarskega blaga iz maslenega (listnatega)
in droženega testa, ki ima v sebi kot glav-
no sestavino moko, jajca, mast, mleko in
majhno množino sladkorja, kakor pogače,
kolači, potice, predpusni krofi in podob-
no, je prepovedano. Ravnotako je pekomi
in slaščičarjem prepovedano prevzemati v
zasebnih gospodarstvih izdelano masleno
(listnato) in droženo testo, da ga spečejo.
Ta ukaz se mora po določilih § 11. mini-
strskega ukaza z dne 11. avgusta 1915,
drž. zak. št. 231, nabiti v prodajalnah in
obrtovnicah. Prestopki tega ukaza se
bodo strogo kaznovali. Ukaz dobi moč z
dnem razglasitve.

Novi brevir. Mala izdaja brevirja v
obliki 48" (13½ × 8½ cm) je zopet na raz-
polago v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.
Cena vezavi v najfinjši šagrin, zlata ob-
reza, 4 zvezki znaša 47 K 60 vin. Dobi se
tudi izdaja v obliki 12" (17½ × 11 cm) s
prav jasnim tiskom. Cena 73 K 92 vin. Od
novih priporočil je izšel dosedaj samo oni
za ljubljansko škofijo.

Slovenski zemljevid Evrope, ki je iz-
šel v zalogi Katoliške Bukvarne, bo dobro
služil tudi v šolskih sobah kot stenski
zemljevid. Na platno nalepljen s palicami
velja samo 6 K 50 vin.

Grafenauer: Zgodovina novejšega slovenskega slovstva. I. del. Od Pohlina do Prešerna. 2 K, vezan 2 K 80 vin. II. del. Doba narodnega prebujenja. 6 K 20 vin., vezano 7 K 20 vin. — Grafenauerjeva slovstvena zgodovina ne obsega le suhoparnega popisa raznih pisateljev in njihovih biografij, ampak posega globoko v sredino socialnega in s tem spojenega kulturnega razvoja slovenskega naroda.

»Vojaške narodne pesmi« za šole in dom. Nabral in za dvo- oziroma triglasno petje postavil Anton Kosi. Cena 1 K. Zbirka obsega poleg »Cesarske« še 25 samih prijetnih, zares narodnih vojaških pesmic. Triglasne pesmi so vse tako sestavljene, da se lahko pojo tudi samo dvoglasno. Stavek je preprost, primeren značaju narodne pesmi. Nedvomno bodo po tej zbirki pridno segala šolska vodstva pa tudi vsi ljubitelji narodnega petja.

Kraljica sv. Rožnega venca v Pompejski dolini. Cena 20 vin. Založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani. Znano je iz cerkvene zgodovine, kako je molitev sv. Rožnega venca že večkrat izprosila zmago krščanskim vojskam. Očiten zgled za to je zlasti pomorska bitka pri Lepantu dne 7. oktobra 1671. Rabo tolikokrat preizkušenega krščanskega orožja — molitve sv. Rožnega venca — je posebno pospeševal Leon XIII. s svojimi okrožnicami. Tudi ta knjižica naj se širi med Slovenci in naj priporoča molitev sv. Rožnega venca, ki tudi v današnjih hudih časih — če bo vojska vstrajna — gotovo ne bo brez uspeha.

Govori se, da je za nakup varnih in priporočljivih srečk z zajamčenimi dobitki (do 630.000 kron) sedaj že radi tega najugodnejši čas, ker dobi vsak naročnik v srečnem slučaju 4000 frankov popolnoma zastoj. — Opozorjamo na današnji zadnji oglas »Srečkovnega zastopstva« v Ljubljani.

Gospodična želi dnevno 2—3 urnega dela v kaki pisarni, trgovini etc. Zelo ugodni pogoji. Cenjene ponudbe na uredništvo lista do 15. t. m.

== Oddam v Črnomlju ==

III I Š O

z lepim vrtom, na katerem priraste dovolj živeža za eno družino in

GOSTILNO

proti zelo nizki najemnini.

Ponudbe je poslati: **A. Kajfež, Kočevje.**

Vsak petek in torek

se dobivajo različne vrste jadranske in severno morske in iz Donave

RIBE

v delikatesni trgovini pri

Ant. Stacul.

2052

Št. 15930.

Razpis

Cesar Franc Jožefove jubilejne ustanove za mestne reveže.

Mestni župan ima tudi za letos podeliti 12 podpor iz te ustanove, in sicer dve po 50 K, deset pa po 40 K.

Pravico imajo oni mestni (v Ljubljano pristojni) reveži, ki ne uživajo stalne podpore iz mestnega ubožnega zaklada.

Prošnje, ki morajo podati jasno sliko rodbinskih in pridobitnih razmer prosilcev, ki morajo biti razločno podpisane in naveden v njih tudi naslov stanovanja, je oddati pri vložnem zapisniku mestnega magistrata do konca meseca oktobra 1915.

Na kasneje vložene prošnje se ne bo oziralo.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 1. oktobra 1915.

Stare zaboje

kupi v vsaki množini

IVAN RAZBORŠEK, Šmartno pri Litiji.

Cena po dogovoru.

OVČJO VOLNO

vseh vrst in vsako množino

kupuje po najvišjih cenah

J. GROBELNIK,

Ljubljana, Mestni trg št. 22.

Ako naročite

— in to nemudoma storite, —

1 srečko avstrijskega rdečega križa	Mesečni obrok
1 srečko ogrskega rdečega križa	za vseh pet
1 srečko budimpeštanskega križa	srečk ozir.
1 dobitni list 3% zemlj. srečk iz let 1880	dobitnih listov
1 dobitni list 4% ogrsk. hip. srečk iz l. 1884	samo 5 kron

12 zrebanj vsake leto, glavni dobitki 630.000 kron

dobite igralno pravico do dobitkov ene turške srečke v znesku do 4.000 frankov popolnoma zastoj!

Pojasnila in igralni načrt pošilja brezplačno: Srečkovno zastopstvo 11, Ljubljana.

Več dobrih

zidarjev

sprejme tvrdka **AND. ČERNE, Ljubljana** — Sv. Petra cesta. Dnevna plača K 5—6.

200 hl rizlinga

ogrskega, z okolice Blatnega jezera, se takoj proda na južnem kolo-dvoru. Vpraša naj se pri vratarju hotela »Union«.

2041

stanovanje

obstoječe iz 2—3 sob s pritliklinami takoj ali s 1. novembrom. Ponudbe sprejme uprava lista pod »STANOVANJE 2047«

mesarija

v mestu. Kje, pove uprava tega lista pod št. 2012. (Znamka za odgovor.)

POSJOJILNICA V MARIBORU

(Narodni Dom)

razpisuje za šolsko leto 1915/16 ustanove

1. za visokošolce:

a) **Fran Rapočeve** devet po K 300.

b) **lastni** dve po K 300,

2. za obisovalce:

a) **Deželne kmetijske šole** v št. Jurju ob juž. železnici eno v znesku K 280,

b) **C. kr. državne obrtne šole** v Ljubljani eno v znesku K 300,

c) **Slovenske trgovske šole** v Ljubljani eno v znesku K 280.

Pravico do ustanov pod 1. imajo dijaki slovenske narodnosti (za Rapočeve ustanove posebno iz mariborskega in šoštanjkega okraja).

Prošnjam je treba priložiti krstni list oziroma domovnico, izpričevalo uboštva ter izpričevala o izpiti in indeks.

V teh prošnjah naj se tudi omeni, ako že dobiva prošnik drugod kako podporo ter se naj tudi navede študijski semester.

Prošnjam za ustanove pod 2. se mora priložiti domovnica ali krstni list ter zadnje šolsko izpričevalo. Pri razdelitvi teh ustanov se bode oziralo v prvi vrsti na prošnike iz mariborskega okraja.

Vse prošnje je vložiti do 22. oktobra 1915 pri posojilnici v Mariboru (Narodni dom).

2048

RAVNATELJSTVO.

Blagovni oddelek
Hrvatske zemaljske banke d. d.

1965

podružnica v

Subotici Szabatka, Ogrska.

Ponuja veletržcem in preprodajalcem, dokler je kaj zaloge in se ne dvignejo dnevne cene,

za gotov denar:

Santos Superior kavo za ceno po	K 380—
Santos Prima	390—
Guatemala GA	430—
Costarika CA	490—
Matagalpa MA	520—
Biser (Perl) PA	520—
Bibera Lampong	325—
Bibera Tellichery	335—
Holland. kima	145—
Marseille milo 72%	192—
Vanille čokolade	440—
Olja čistega maslinovega	450—
Olja Sesam Jaffa	480—
Kašice A/10	105—
Prima og. salame	1100—

vse cene se razumevajo za 100 kg od skladišča Szabadka v izvornih zavojih, ometih, zabojih ali sedih.

Naročila se izvršujejo takoj proti predplačilu zneska. Manjše naročbe v poštnih zavojih po 5 kg po povzetju se tudi sprejemajo, izvršuje jih pa bankin veletržec s 5% nabitka. — Pri bančnem veletržcu se more dobiti po 5 kg tudi I. celi glace riž za ceno po K 3-20, in I. a Rangon celi riž za ceno po K 2-80 za 1 kg.

Peter Kozina & K.

Tovarna čevljev v Trziču na Gorenjskem

Prodaja svoje lastne izdelke na debelo in drobno

v Ljubljani, Breg nasproti sv. Jakoba mostu.
Vojaški čevlji za moštvo in častnike se dobe v vsaki množini.

